

Analysis of the current and desired situation of curriculum in higher education Based on aesthetic components

Fatemeh Akbari Bani *, Mehrangiz Alinejad **, Asghar Soltani ***

* M.A. in Curriculum Planning, Faculty of Literature and Humanities, Shahid Bahonar University of Kerman, Kerman, Iran. Email: akbari6823@gmail.com

** Associate Professor, Department of Educational Sciences, Faculty of Literature and Humanities, Shahid Bahonar University of Kerman, Kerman, Iran (Corresponding Author). Email: malinejad@uk.ac.ir

*** Professor, Department of Educational Sciences, Faculty of Literature and Humanities, Shahid Bahonar University of Kerman, Kerman, Iran.. Email: a.soltani.edu@uk.ac.ir

Article Info

Abstract

Article type:
Research Article

Key words:
Aesthetics,
Curriculum, Higher
Education.

Article history:
Received : 12 February
2025
Accepted : 31 May 2026

The main objective of this article is to analyze the current and desired state of the higher education curriculum based on aesthetic components. To achieve this, 236 faculty members from Shahid Bahonar University (out of 600) were selected using a quota sampling method. The research employed a descriptive-survey methodology, utilizing a researcher-made two-sided questionnaire with 31 items that examined four curriculum elements: objectives, content, teaching-learning activities, and evaluation methods in both current and desired states. The instrument's validity was established in terms of face validity and content validity, and its reliability was confirmed using Cronbach's alpha coefficient and inferential statistical levels (one-sample t-test, Wilcoxon test, and Friedman test) using SPSS software version 26. The results indicated significant differences between the current and desired states concerning the four curriculum elements: objectives, content, teaching-learning activities, and evaluation methods based on aesthetic components at Shahid Bahonar University in Kerman.

Cite this Article:

Akbari Bani, F. Alinejad, M. Soltani, A. (2026) Analysis of the current and desired situation of curriculum in higher education Based on aesthetic components. Journal of Higher Education Curriculum Studies, *16*(31), 7–32. <https://doi.org/10.22034/hecs.2026.505372.2000>

© 2016 by Iranian Curriculum Association Press Publisher:

Iranian Curriculum Association Press

DOI: <https://doi.org/10.22034/hecs.2026.505372.2000>

Extended Abstract

Introduction

Higher education serves as one of the most critical platforms for knowledge dissemination and plays a pivotal role in national development across political, social, economic, and cultural dimensions. Educational systems worldwide are inherently complex, and the effectiveness of a country's higher education system directly influences its capacity for sustainable development. The curriculum, as the core component of any educational system, requires continuous evaluation and refinement to meet evolving societal needs. In recent years, there has been growing recognition that traditional approaches to curriculum design have predominantly focused on cognitive and knowledge-based outcomes, often neglecting other essential dimensions of human development, particularly the aesthetic domain.

Aesthetics, derived from the Greek words "aisthanesthai" (to perceive) and "aisthesis" (sensation), represents a branch of philosophy that examines the nature of beauty and art. In educational contexts, aesthetic education encompasses the cultivation of sensory perception, emotional intelligence, creativity, and the ability to appreciate beauty in various forms. Contemporary research has demonstrated that aesthetic education enhances students' creative thinking, fosters emotional development, improves personality traits, and cultivates ethical sensibilities. Despite its recognized importance, aesthetic components remain significantly underrepresented in higher education curricula, particularly in Iranian universities.

The integration of aesthetic components into curriculum design can serve as a catalyst for developing learners' abilities and enabling them to appreciate the arts in both their internal and external lives, fostering a sense of proportion, harmony, and beauty that is fundamental to personality development. However, a comprehensive review of the literature reveals a notable gap: no independent research has systematically examined the current and desired status of higher education curricula based on aesthetic components. This research was therefore designed to address this gap by investigating the perspectives of faculty members at Shahid Bahonar University of Kerman regarding the extent to which aesthetic components are incorporated into curriculum elements and to identify desirable improvements.

Methodology

This applied research employed a descriptive-survey design to collect and analyze data. The statistical population comprised all 600 faculty members at Shahid Bahonar University of Kerman. Using quota sampling based on Morgan's table, 236 faculty members were selected as the study sample. The quota

sampling method ensured representation across different academic strata, including gender, academic rank, educational group, and years of teaching experience.

The research instrument was a researcher-developed two-sided questionnaire comprising 31 items distributed across four curriculum elements: objectives (7 items), content (7 items), teaching-learning activities (9 items), and evaluation methods (8 items). The questionnaire was developed through a comprehensive meta-synthesis process, wherein 38 relevant studies (5 international and 33 domestic) were systematically analyzed. Through this process, 349 subcategories were initially identified, which were subsequently consolidated into 30 main categories based on thematic similarity and frequency analysis. These categories informed the final questionnaire structure, with responses measured on a five-point Likert scale ranging from "very low" to "very high."

The questionnaire's face and content validity were established through expert review by five faculty members from educational sciences, psychology, and social sciences. The overall validity coefficient was calculated as 0.91, indicating strong content validity. Reliability was assessed using Cronbach's alpha coefficient, which yielded values above 0.70 for all components, confirming acceptable internal consistency.

Data analysis was conducted using SPSS version 26 at both descriptive and inferential levels. Descriptive statistics included frequency distributions, means, standard deviations, skewness, and kurtosis. Inferential analyses employed one-sample t-tests to compare current and desired states against a baseline mean of 3.00, Wilcoxon signed-rank tests to compare paired samples, and Friedman tests to rank subcomponents by importance. Normality assumptions were confirmed for all variables, as skewness and kurtosis values fell within the acceptable range of ± 2 .

Findings

The demographic analysis revealed that the sample consisted of 153 male (64.8%) and 77 female (32.6%) faculty members, with 6 participants not specifying gender. In terms of academic rank, 97 participants (41.1%) were assistant professors, 77 (32.6%) were associate professors, 38 (16.1%) were instructors, and 19 (8.1%) were full professors. The majority of participants (50.8%) had 11-20 years of teaching experience, and the largest group affiliation was humanities (50.0%).

Regarding the objective element, the current status mean score ($M=3.09$) was not significantly different from the baseline ($p>0.05$), suggesting that aesthetic components in educational objectives are currently below desirable levels. Conversely, the desired status mean ($M=4.22$) was significantly higher than the baseline ($p<0.001$), indicating strong faculty consensus on the importance of aesthetic components in curriculum objectives. Friedman test results further revealed that "aligning objectives with learners' needs and interests" (mean rank=5.06) ranked first among existing objectives, while "fostering creativity and divergent thinking" (mean rank=5.51) ranked first in the desired state.

For the content element, the current status mean ($M=3.19$) significantly exceeded the baseline ($p<0.001$), suggesting that some aesthetic components are already present in content design. However, the desired status mean ($M=4.27$) was substantially higher ($p<0.001$), highlighting significant room for improvement. Subcomponent analysis revealed that "using diverse and varied content" ranked first in the current status (mean rank=6.88), while "content balance across different learning domains" was prioritized in the desired state (mean rank=6.41).

Regarding teaching-learning activities, both the current ($M=3.17$) and desired ($M=4.29$) status means significantly exceeded the baseline ($p<0.001$ and $p<0.001$, respectively). "Using tangible themes for greater impact on learners" ranked first in the current status (mean rank=6.94), while "strengthening divergent thinking and creativity" ranked first in the desired state (mean rank=6.36).

For evaluation methods, the current status mean ($M=3.25$) significantly exceeded the baseline ($p<0.001$), and the desired status mean ($M=4.36$) was also significantly higher ($p<0.001$). "Attention to the learning process alongside final assessment results" ranked first in both current (mean rank=5.28) and desired (mean rank=5.01) states.

Wilcoxon signed-rank tests confirmed significant differences between current and desired states across all four curriculum elements ($p<0.001$ for all), indicating substantial gaps between existing practices and faculty expectations.

Discussion and Conclusion

This study conclusively demonstrates that, from the perspective of faculty members at Shahid Bahonar University, a significant disparity exists between the current and desired integration of aesthetic components across all four curriculum elements: objectives, content, teaching-learning activities, and evaluation methods. The findings underscore that while some aesthetic components are present in the

current curriculum, they remain insufficient and superficial, failing to meet the recognized needs of faculty members who view aesthetics as essential to holistic education.

The importance of aesthetic education extends beyond artistic appreciation; it encompasses the cultivation of creativity, critical thinking, emotional intelligence, and the ability to perceive meaning beyond surface-level realities. As such, aesthetic components should be considered integral to curriculum development rather than optional additions. The research highlights that the most critical areas requiring attention include aligning objectives with learner needs, fostering creativity and divergent thinking, ensuring content diversity and balance, implementing experiential and project-based learning activities, and adopting comprehensive evaluation approaches that consider both process and outcomes.

Based on these findings, several recommendations emerge for policymakers, curriculum planners, and educators. First, curriculum objectives should explicitly incorporate the cultivation of imagination, creativity, critical thinking, and aesthetic sensibility alongside cognitive outcomes. Second, content should be diverse, multimedia-enhanced, balanced across learning domains, and connected to learners' lived experiences and emotional engagement. Third, teaching-learning activities should emphasize tangible, experiential approaches that accommodate individual differences, foster creativity, and draw on artistic capacities. Fourth, evaluation methods should adopt flexible, qualitative approaches that assess both processes and outcomes, incorporate self-assessment, and provide meaningful feedback.

This research contributes significantly to the existing literature by providing empirical evidence from the Iranian higher education context and offering a comprehensive framework for integrating aesthetic components into curriculum development. The findings have implications for curriculum reform efforts and highlight the need for a paradigm shift in how higher education institutions conceptualize educational quality and learner development. Future research should explore the implementation challenges and impact of aesthetic-integrated curricula across diverse institutional contexts and learner populations.

تحلیل وضع موجود و مطلوب برنامه درسی در آموزش عالی

براساس مؤلفه‌های زیبایی‌شناسی

فاطمه اکبری بنی *، مهرانگیز علی نژاد **، اصغرسلطانی ***

* کارشناس ارشد برنامه‌ریزی درسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه شهید باهنر کرمان، ایران. رایانامه :

akbari6823@gmail.com

** دانشیار گروه علوم تربیتی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه شهید باهنر کرمان، ایران (نویسنده مسئول). رایانامه:

malinejad@uk.ac.ir

*** استاد گروه علوم تربیتی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه شهید باهنر کرمان، ایران. رایانامه: a.soltani.edu@uk.ac.ir

چکیده

اطلاعات مقاله

هدف اصلی مقاله حاضر تحلیل وضع موجود و مطلوب برنامه درسی آموزش عالی براساس مؤلفه‌های زیبایی‌شناسی است. بدین منظور از اعضای هیأت‌علمی دانشگاه شهید باهنر (۶۰۰)، ۲۳۶ نفر با روش نمونه‌گیری سهمیه‌ای، انتخاب شدند. روش پژوهش توصیفی-پیمایشی و ابزار پژوهش، پرسش‌نامه محقق‌ساخته دو سویه بود که ۳۱ گویه در قالب چهار عنصر برنامه‌درسی اهداف، محتوا، فعالیت‌های یاددهی-یادگیری و روش‌های ارزش‌یابی را در دو وضعیت موجود و مطلوب بررسی کرد. روایی ابزار گردآوری داده‌های پژوهش براساس روایی صوری و محتوایی و پایایی آن با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ بررسی و تأیید شد. تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش در سطح آمار توصیفی و آمار استنباطی (آزمون تی-تک‌نمونه‌ای، آزمون ویل کاکسون و آزمون فریدمن) با استفاده از نرم‌افزار SPSS ۲۶ انجام گرفت. نتایج نشان دادند که از نظر اعضای هیأت‌علمی، بین وضعیت موجود و وضعیت مطلوب در چهار عنصر برنامه‌درسی اهداف، محتوا، فعالیت‌های یاددهی-یادگیری و روش‌های ارزشیابی برنامه‌درسی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی در دانشگاه شهید باهنر کرمان تفاوت معناداری وجود دارد.

نوع مقاله:

علمی-پژوهشی

واژگان کلیدی: زیبایی

شناسایی، برنامه درسی، آموزش عالی.

تاریخچه مقاله:

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۱۱/۲۴

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۵/۰۳/۱۰

استناد به این مقاله:

فاطمه اکبری بنی، مهرانگیز علی نژاد، اصغرسلطانی (۱۴۰۵). تحلیل وضع موجود و مطلوب برنامه درسی در آموزش عالی براساس مؤلفه‌های زیبایی‌شناسی. *دوفصلنامه مطالعات برنامه درسی آموزش عالی*. انجمن مطالعات برنامه درسی ایران؛ ۱۶(۳۱)، ۷-۳۲.

doi: 10.22034/hecs.2026.505372.2000/

© انجمن مطالعات برنامه درسی ایران

ناشر: انجمن مطالعات برنامه درسی ایران

مقدمه

آموزش عالی یکی از مهم‌ترین خاستگاه‌های تسهیم دانش است و می‌تواند با ارائه مدل‌های جدید دانش و سنجش و ارزیابی دانش که پیش‌نیاز لازم برای به کارگیری موفق دانش است، مؤثر واقع شود. نظام‌های آموزشی در هر کشوری به دلیل ضرورت اجتماعی، سیستم‌های پیچیده و بزرگی محسوب می‌شوند. هر کشوری با داشتن نظام آموزش عالی مؤثر و کارآمد می‌تواند در ابعاد مختلف سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی گام‌های مؤثری بردارد و زمینه‌های توسعه پایدار کشور را فراهم کند (Baradara et al, 2021). آموزش عالی به لحاظ ماهیت، کارکرد و مکانیزم اثرگذاری بر بنیاد جامعه، برنامه‌ریزی‌ها و تصمیمات آن بسیار مورد قضاوت افکار عمومی، بازنگری جامعه و تجزیه و تحلیل نخبگان و اندیشمندان قرار می‌گیرد به همین خاطر مسئولین تصمیم‌ساز در آموزش عالی باید با شناسایی و تبیین ارتباط ارگانیک موجود بین عوامل، شرایط و زمینه‌های تأثیرگذاری بر برنامه‌ریزی‌های فرهنگی و آموزشی و کنترل کارآمد کیفیت اجرای برنامه‌ها، کنترل‌گر بازخورد فعالیت‌ها و تصمیم‌گیری‌های خود باشند و هر گونه طرح و برنامه و سیاست را با محک دیدگاه‌های صاحبان فکر و اندیشه، سنجش و ارزیابی نمایند (Shafiei Sarvestani et al, 2024). نوآوری در هدف‌های برنامه‌های درسی دانشگاه‌ها موجب می‌شود که اساتید رویه‌هایی اتخاذ کنند که به یاری آن‌ها دانشجویان قابلیت‌های چگونه آموختن را به روش انتظام فکری نوآورانه بیاموزند؛ زیرا معرفت در فرایند اندیشه منظم و پویا رشد می‌یابد و محیط‌های آموزشی و روش‌های حاکم بر آنها در تحقق یافتن این هدف‌ها نقش اساسی دارند و هنرجویان می‌آموزند که به جای ذخیره‌سازی حقایق، با مسائلی که در زندگی روزمره با آن‌ها مواجه می‌شوند، با رویکردی ساختارگرایانه درگیر شوند (Mousavi et al, 2015).

نظام آموزشی به عنوان یک نهاد آموزشی که مسئولیت آموزش شهروندی را بر عهده دارد باید به تمام ابعاد وجودی انسان توجه کند. اما نگاهی به تاریخ آموزش و پرورش ایران نشان می‌دهد که نظام آموزشی ایران از نظر تربیتی و شناختی هدفمند است و سایر ابعاد وجودی انسان یا فراموش می‌شود و یا اگر دیده شود چندان چشم نواز نیست در حالی که مهم‌ترین هدف تعلیم و تربیت، کشف نقاط قوت درونی هر فرد و کمک به او در شناسایی توانایی‌های ذهنی و عملی خود است (Nadimi, 2014). بنابراین لازم است تغییراتی در طراحی برنامه‌های آموزشی به ویژه عناصر اصلی برنامه‌درسی ایجاد شود تا تعادل و انسجام در آن برقرار شود (AdibManesh, 2017). بنابراین، آموزش دارای زمینه‌ها و جنبه‌های مختلفی است که زیبایی‌شناسی جزء اساسی آن است (Abasi et al, 2019).

واژه زیبایی‌شناسی از واژه‌های یونانی «*aisthanesthai*» (شنیدن، درک کردن) و «*aisthesis*» (احساس، حس) سرچشمه می‌گیرد. کلمه یونانی «*aisthetikos*» به معنای "شنیدن" یا "تشخیص" حس خوب زیبایی است که به درک زیبایی‌شناسی اشاره دارد. «زیبایی‌شناسی» شاخه‌ای از فلسفه است که به بررسی ماهیت زیبایی و هنر می‌پردازد. به عبارت دیگر، زیبایی‌شناسی، فلسفه زیبایی یا زیبایی یک موضوع است، مانند خوب، زشت، بزرگ یا تراژیک. آموزش یک فرد برای توسعه ادراک زیبایی‌شناختی و قدردانی زیبایی‌شناختی می‌تواند فرد را قادر سازد تا از رویدادهای مثبت یا منفی در محیط آگاه شود و همچنین یاد بگیرد که به ارزش‌های فرهنگ‌ها و هنرهای مختلف احترام بگذارد (Süzeni, 2022). زیبایی‌شناسی یکی از مفاهیم بسیار قدیمی و در عین حال مرتبط در زمینه‌های هنر و فرهنگ است. هزاران سال است که در علوم انسانی وجود داشته‌است و با هنرها و فرهنگ‌ها در طول دوره‌ها به عنوان یک مفهوم معنادار به موازات فناوری و پیشرفت سایر زمینه‌ها رشد می‌کند. زیبایی‌شناسی نوعی فلسفه است که جنبه‌های زیبایی و هنر را بررسی می‌کند. علاوه بر این، زیبایی‌شناسی به نظریه حواس و تجربیات اشاره دارد (Rodloytuk, 2022).

در عصر جدید، آموزش زیبایی‌شناسی به عنوان بخش مهمی از استعدادیابی در کالج‌ها و دانشگاه‌ها، آگاهی دانشجویان از زیبایی را از طریق یادگیری سیستماتیک تقویت می‌کند، توسعه توانایی زیبایی‌شناختی دانشجویان و تفکر خلاق، بهبود شخصیت دانشجویان، پرورش احساسات دانشجویان و وظیفه اساسی برقراری اخلاق و پرورش افراد در کالج‌ها و دانشگاه‌ها را به کار می‌گیرد (Gao، 2023). آموزش زیبایی‌شناسی با ترویج حس زیبایی‌شناختی، تحریک خلاقیت و استفاده از تکنیک‌های یادگیری مشارکتی، توانایی‌های لازم برای موفقیت شخصی و حرفه‌ای را برای دانشجویان فراهم می‌کند (Jian & LayKee، 2024).

مطالعات و پژوهش‌های متعددی در ایران و سایر کشورها در زمینه زیبایی‌شناسی انجام شده‌است. Ma & Sukpascharoen (2023) پژوهشی را تحت عنوان «تحقیق و کاوش در مورد سیستم توسعه آموزش زیبایی‌شناسی در دانشکده‌های حرفه‌ای عالی» انجام دادند و به این نتیجه رسیدند که آموزش زیبایی‌شناسی نه تنها می‌تواند احساسات را پرورش دهد، روح مردم را پاکیزه کند و به دانشجویان اجازه دهد حقیقت، خوبی و زیبایی را به وضوح تشخیص دهند، بلکه قضاوت زیباشناختی و خلاقیت آنها را نیز بهبود می‌بخشد تا شخصیت سالم‌تر و قلمرو معنوی والایی ایجاد کنند و در نهایت به جنبه‌های اخلاقی، فکری، جسمانی و سایر جنبه‌های توسعه همه جانبه و هماهنگ دست یابد. Cao (2022) پژوهشی تحت عنوان «بحث در مورد وضعیت فعلی و اقدامات متقابل آموزش زیبایی‌شناسی دانشجویان در دانشکده‌های فنی حرفه‌ای» انجام داد که انجام آموزش‌های زیبایی‌شناسی در هنرستان‌های عالی امری ضروری است و بررسی وضعیت موجود و اقدامات متقابل آموزش زیبایی‌شناسی دانش‌آموزان در هنرستان‌های عالی از اهمیت روز برخوردار است. Wang (2022) پژوهشی را تحت عنوان «تحلیل تاثیر آموزش زیبایی‌شناسی کالج بر توانایی نوآوری و سواد هنری دانشجویان براساس مدل طبقه‌بندی درخت تصمیم» انجام داد و به این نتیجه رسید که توسعه توانایی نوآوری در آموزش زیبایی‌شناسی دانشگاهی برای رشد شخصیت دانشجویان، بهبود عادات مطالعه، افزایش سواد زیبایی‌شناسی و توسعه توانایی جامع ضروری است. Barton & Le (2022) پژوهشی را تحت عنوان «بررسی ادراکات دانش‌آموزان سال‌های راهنمایی از سواد زیبایی‌شناختی، اهمیت و گنجاندن آن‌ها در برنامه درسی و نیروی کار» انجام دادند نتایج یافته‌ها نشان می‌دهد که معلمان و دانش‌آموزان ممکن است به توسعه بیش‌تری در زمینه سواد زیبایی‌شناختی نیاز داشته باشند تا منابع زبانی و مادی را برای معناسازی تقویت کنند. امید است که تحقیق در مورد سواد زیبایی‌شناسی بتواند بینش بیش‌تری در مورد اهمیت آن‌ها در آماده سازی دانش‌آموزان برای شغل فراهم کند. chen (2020) پژوهشی را با عنوان «بررسی علم و یادگیری زیبایی‌شناختی کودکان خردسال از طریق برنامه درسی موضوعی زیبایی‌شناختی علم: یک مطالعه ترکیبی» انجام داد، نتایج این نشان داد که برنامه‌درسی تأثیر مثبت معناداری بر توانایی‌های شناختی و زیبایی‌شناختی دانش‌آموزان دارد. بیش‌تر کودکان علاقه خود را به یادگیری علوم افزایش دادند. این مطالعه دریچه‌ای برای بررسی علوم و یادگیری زیبایی‌شناسی کودکان در یک برنامه‌درسی موضوعی و همچنین مرجعی برای آموزش علوم در دوران اولیه کودکی ارائه می‌دهد.

در بررسی پژوهش‌های داخل کشور، Parvizi et al (2022) پژوهشی را با عنوان «طراحی و تبیین الگوی برنامه‌درسی تربیت شناسی در دانشگاه فرهنگیان» انجام دادند و یافته‌های پژوهش نشان داد در الگوی طراحی شده در بخش اهداف به حیطه‌های شناختی، عاطفی و روانی- حرکتی؛ در محتوا به دانش، نگرش و مهارت؛ در حیطه روش‌های یاددهی- یادگیری، به تفاوت‌های فردی فراگیران و در نهایت، در ارزشیابی به استفاده از روش‌های متنوع ارزشیابی در برنامه‌درسی تربیت زیبایی‌شناسی توجه شده است. Valizadeh et al (2023) پژوهشی را تحت عنوان «تأثیر ساحت زیبایی‌شناسی هنری مبتنی بر نمایش خلاق بر فرآیند یاددهی و یادگیری» انجام دادند. نتایج نشان‌دهنده تأثیر ساحت زیبایی‌شناسی هنری مبتنی بر نمایش خلاق بر فرآیند یاددهی و یادگیری

بود. بنابراین، برای بهبود فرآیند یاددهی و یادگیری می‌توان از روش ساحت زیبایی‌شناسی هنری مبتنی بر نمایش خلاق در کنار سایر روش‌های آموزشی استفاده کرد. Ardeshiri et al (2023) پژوهشی را تحت عنوان «طراحی الگوی تلفیقی مؤلفه‌های برنامه درسی و تربیت زیباشناختی در آموزش عالی» انجام دادند و یافته‌های پژوهش نشان داد که هنر و زیباشناختی به عنوان یک چشم انداز و پارادایم در برنامه‌درسی، حاوی مؤلفه‌ها، الهامات و مؤلفه‌های زیادی است. این مؤلفه‌ها می‌توانند با محوریت مؤلفه‌های مهم برنامه‌درسی مانند هدف، محتوا، روش و ارزشیابی در طراحی، تدوین و اجرای برنامه‌های درسی به کار گرفته شوند. Mehrjoo et al (2021) پژوهشی تحت عنوان «الگوی پیامدهای ارزشی و مهارتی آموزش زیبایی‌شناسی» انجام دادند و نتایج بر آموزش زیبایی‌شناختی در توسعه پیامدهایی مانند درک و لذت بردن از زیبایی، کنش اجتماعی، بهبود تفکر، تجاربديادگیری محور و ارتباط معنادار با دنیای واقعی تأکید کرد. Kazemi (2019) پژوهشی با عنوان «تأثیر روش تدریس زیبایی‌شناسی بر پیشرفت تحصیلی درس علوم تجربی» انجام داد و نتایج حاکی از تأثیر روش تدریس زیبایی‌شناسی بر افزایش پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان پایه هشتم و نهم در درس علوم تجربی بود. در نتیجه می‌توان از روش تدریس زیبایی‌شناختی برای ارتقای پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان در درس علوم در کنار سایر روش‌های آموزشی استفاده کرد.

از آنجا که توجه به مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی در برنامه‌درسی می‌تواند به عنوان عاملی برای رشد توانایی‌های فراگیران و کسب امکان لازم برای آن‌ها جهت لذت بردن از هنرها در زندگی درونی و بیرونی مطابق با حس تناسب، هماهنگی و زیبایی عمل کند و با اهمیتی که دارد سبب‌ساز رشد شخصیت فراگیران به عنوان یک کل بسیار مهم و اساسی شود (Denac, 2014). همچنین آموزش زیبایی‌شناسی نقش محوری در توسعه آموزش باکیفیت در دانشگاه‌ها ایفا می‌کند. با این حال، مؤسسات آموزشی بیشتر بر دانش نسبت به آموزش زیبایی‌شناسی تأکید دارند و برنامه درسی این حوزه همچنان متنوع و غنی باقی مانده است. فعالیت‌های عملی در آموزش زیبایی‌شناسی اغلب به صورت سطحی اجرا می‌شود که این موضوع می‌تواند مانع پیشرفت دانشجویان در این زمینه گردد (Xin, 2020). همانطور که ذکر شد با توجه به اهمیت و ضرورت توجه به مؤلفه‌های زیبایی‌شناسی در برنامه‌درسی آموزش عالی، اما پژوهش مستقلی در زمینه بررسی وضعیت موجود و مطلوب برنامه درسی آموزش عالی براساس مؤلفه‌های زیبایی‌شناسی یافت نشد، لذا این پژوهش، کوشیده تا خلأ پژوهشی مزبور را پر نماید. در همین راستا در این پژوهش این مساله مورد بررسی قرار گرفت: وضعیت موجود و مطلوب برنامه‌درسی براساس مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی از دیدگاه اعضای هیأت‌علمی چگونه است؟

روش پژوهش

این پژوهش از منظر هدف، پژوهشی کاربردی است؛ زیرا هدف این پژوهش تبیین عناصر برنامه‌درسی آموزش عالی براساس مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی است که با ارائه مؤلفه‌های زیبایی‌شناسی، برنامه‌ریزان درسی و مدرسان آموزش عالی ضمن تلفیق هنر با برنامه‌درسی خود بتوانند به نگرش زیبایی‌شناسانه دست یابند و آموزش اثربخشی را داشته باشند. از نظر جمع‌آوری داده‌ها، پژوهشی توصیفی - پیمایشی است. جامعه آماری پژوهش، اعضای هیأت‌علمی دانشگاه شهید باهنر، می‌باشند (۶۰۰ نفر) که طبق جدول مورگان از میان آن‌ها، تعداد ۲۳۶ نفر به عنوان نمونه از طریق نمونه‌گیری سهمیه‌ای، انتخاب شدند. با روش سهمیه‌ای ابتدا طبقات جامعه آماری مشخص شد سپس براساس نسبت جمعیت در هر طبقه، تعداد افراد نمونه در آن طبقه مشخص شدند و پرسشنامه بین آنها توزیع شد. به منظور جمع‌آوری داده‌ها پرسشنامه کاغذی متشکل از ۳۱ گویه تدوین شد. جهت تدوین پرسشنامه، ابتدا پیشینه تحقیق بررسی و فراترکیبی بر روی پژوهش‌های انجام‌شده در حوزه زیبایی‌شناسی صورت گرفت (برای انجام فراترکیب، با استفاده از نمونه‌گیری هدفمند، ۵ پژوهش خارجی و ۳۳ پژوهش داخلی (درمجموع ۳۸ پژوهش) که ارتباط بیش‌تری با موضوع تحقیق داشتند؛

شناسایی و مورد مطالعه قرار گرفتند جهت شناسایی و دسته‌بندی مقوله‌های مرتبط با عناصر برنامه‌درسی بر اساس مؤلفه‌های زیبایی‌شناسی در آموزش عالی، از فهرست واریسی استفاده شد. جهت تجزیه و تحلیل، مقوله‌های مرتبط با عناصر برنامه‌درسی بر اساس زیبایی‌شناسی، شناسایی و طبقه‌بندی شدند. قابل‌ذکر است از ۳۸ منبع موردبررسی ۳۴۹ زیرمقوله شناسایی شد که تعدادی از آن‌ها تکراری یعنی دقیقاً از یک واژه استفاده شده بود و تعدادی نیز از واژه‌های متفاوت اما مترادف و با یک معنا و منظور بودند. پژوهشگر در بخش تحلیل، زیرمقوله‌های یکسان و مترادف را در یک طبقه قرارداد که درنهایت ۳۰ مقوله ایجاد شد سپس میزان فراوانی و درصد فراوانی آن‌ها محاسبه شد. سپس براساس داده‌های حاصل از فراترکیب و با کمک استاد راهنما و استاد مشاور پرسشنامه‌ای تدوین شد. ابزار پژوهش، پرسش‌نامه محقق‌ساخته دو سویه بود که ۳۱ گویه در قالب چهارعنصر برنامه‌درسی اهداف، محتوا، فعالیت‌های یاددهی-یادگیری و روش‌های ارزش‌یابی را در دو وضعیت موجود و مطلوب بررسی کرد. پرسش‌نامه دو سویه براساس طیف پنج‌گزینه‌ای لیکرت (خیلی زیاد، زیاد، متوسط، کم و خیلی کم) تنظیم‌شد. سپس برای تعیین روایی آن از پنج عضو هیأت‌علمی از رشته‌های علوم تربیتی، روان‌شناسی و علوم اجتماعی خواسته‌شد که میزان ارتباط گویه‌ها را با متغیرهای پژوهش مشخص‌کنند. روایی کل پرسش‌نامه، برنامه‌درسی آموزش عالی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی معادل ۹۱ صدم (۰/۹۱ = $X.P(X)/N$) بدست آمد و درنهایت پس از اعمال نظرات آن‌ها پرسش‌نامه نهایی تنظیم‌شد. این پرسش‌نامه در قالب چهار عنصر برنامه‌درسی اهداف (۷ گویه)، محتوا (۷ گویه)، فعالیت‌های یاددهی-یادگیری (۹ گویه)، روش‌های ارزش‌یابی (۸ گویه) تدوین شده‌است. پایایی این پرسش‌نامه نیز با آلفای کرونباخ سنجیده‌شد و با توجه به نتایج به‌دست‌آمده، ضرایب آلفای کرونباخ به تفکیک دو پرسش‌نامه و مؤلفه‌های آن‌ها ضریبی بالای ۷۰ صدم بود. بنابراین می‌توان نتیجه‌گرفت که ابزار اندازه‌گیری از پایایی قابل قبولی برخوردار است.

تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش در سطح آمار توصیفی (فراوانی، میانگین، انحراف استاندارد، کمترین، بیشترین، کجی و کشیدگی، جدول و نمودار و آمار استنباطی (آزمون تی‌تک‌نمونه‌ای، آزمون ویل کاکسون و آزمون فریدمن) با استفاده از نرم‌افزار ۲۶ SPSS انجام گرفت.

گزارش یافته‌ها:

همانطور که در بخش روش‌شناسی ذکر شد ابتدا جهت تدوین پرسشنامه یک فراترکیبی انجام شد که از ۳۸ منبع موردبررسی ۳۴۹ زیرمقوله شناسایی شد بعد از دسته‌بندی زیرمقوله‌ها درنهایت ۳۰ مقوله ایجاد شد (در ارتباط با اهداف آموزشی، ۹۸ زیرمقوله در ۶ مقوله، در ارتباط با محتوای آموزشی، ۸۲ زیرمقوله در ۸ مقوله، در ارتباط با فعالیت‌یاددهی-یادگیری، ۱۳۰ زیرمقوله در ۱۰ مقوله و در ارتباط با ارزشیابی، ۳۹ زیرمقوله در ۶ مقوله). نتایج این تحلیل به طور خلاصه در جدول شماره ۱ آورده شده‌است.

جدول شماره ۱. میزان فراوانی و درصد مقوله‌های زیبایی‌شناسی براساس عناصر برنامه‌درسی

عنصر برنامه‌درسی	مقوله‌ها	فراوانی	درصد	عنصر برنامه‌درسی	مقوله‌ها	فراوانی	درصد
اهداف آموزشی	بعدشناختی	۳۹	۳۹/۷۹	ارزشیابی آموزشی	تنوع ارزشیابی	۱۰	۲۵/۶۴
	بعداخلاقی	۱۰	۱۰/۲		ارزشیابی تدریجی	۴	۱۰/۲۵
	بعدعاطفی	۱۶	۱۶/۳۲		ارزشیابی کیفی	۱۲	۳۰/۷۶

۱۵/۳۸	۶	ارزشیابی عملی		۱۳/۲۶	۱۳	بعدعملکردی	
۱۲/۸۲	۵	تأکید بر خلاقیت و نوآوری		۸/۱۶	۸	بعداجتماعی	
۵/۱۲	۲	بازخورد		۱۲/۲۴	۱۲	اصول تعیین اهداف	
۱۰۰	۳۹	جمع کل		۱۰۰	۹۸	جمع کل	

درصد	فراوانی	مقوله‌ها	عنصر برنامه‌درسی	درصد	فراوانی	مقوله‌ها	عنصر برنامه‌درسی
۲/۳۰	۳	فعالیت‌های حین اجرای تدریس	فعالیت‌های یاددهی-یادگیری	۱۰/۹۷	۹	وحدت و یکپارچگی محتوا	محتوای آموزشی
۸/۴۶	۱۱	تأکید بر بعد عملی		۳۲/۹۲	۲۷	پویایی محتوا	
۳/۸۴	۵	ویژگی‌های مدرس		۸/۵۳	۷	انعطاف‌پذیری	
۴/۶۱	۶	فضا و امکانات		۶/۰۹	۵	اعتبار	
۴/۶۱	۶	کاربرد رسانه‌های آموزشی		۴/۸۷	۴	براساس توانایی یادگیرنده	
۵/۳۸	۷	ایجاد چالش		۱/۲۱	۱	وسعت و توالی	
۲۹/۲۳	۳۸	روش‌های تدریس فعال		۱۲/۱۹	۱۰	بعدشناختی	
۲۰/۷۶	۲۷	ایجاد انگیزش در یادگیرندگان		۲۳/۱۷	۱۹	توجه به حیطه مهارت	
۵/۳۸	۷	ایجاد تعاملات آموزشی					
۱۵/۳۸	۲۰	توجه به ویژگی‌های فراگیران					
۱۰۰	۱۳۰	جمع کل		۱۰۰	۸۲	جمع کل	

مشارکت‌کنندگان این پژوهش در بخش پیمایش، ۲۳۶ نفر از اعضای هیأت علمی دانشگاه شهید باهنر کرمان بودند که وضعیت ویژگی‌های جمعیت‌شناختی شرکت‌کنندگان در جدول شماره ۲ ارائه شده است.

جدول شماره ۲. ویژگی‌های جمعیت‌شناختی شرکت‌کنندگان (اعضای هیأت علمی دانشگاه شهید باهنر کرمان)

ویژگی‌های جمعیت‌شناختی	مؤلفه‌ها	فراوانی	درصد فراوانی	ویژگی‌های جمعیت‌شناختی	مؤلفه‌ها	فراوانی	درصد فراوانی
جنسیت	مرد	۱۵۳	۶۴/۸	رتبه دانشگاهی	مربی	۳۸	۱۶/۱
	زن	۷۷	۳۲/۶		استادیار	۹۷	۴۱/۱

۳۲/۶	۷۷	دانشیار	سابقه تدریس	۲/۶	۶	بدون پاسخ	گروه آموزشی
۸/۱	۱۹	استاد		۵۰/۰	۱۱۸	علوم انسانی	
۲/۱	۵	بدون پاسخ		۲۳/۳	۵۵	علوم پایه	
۹/۷	۲۳	زیر ۵ سال		۱۱/۹	۲۸	فنی - مهندسی	
۱۷/۸	۴۲	۶ تا ۱۰ سال		۱۴/۸	۳۵	هنر، معماری، کشاورزی و دامپزشکی	
۵۰/۸	۱۲۰	۱۱ تا ۲۰ سال					
۲۰/۴	۴۸	بالای ۲۱ سال					
۱/۳	۳	بدون پاسخ					

بررسی مفروضه توزیع بهنجار وضعیت موجود و وضعیت مطلوب متغیر پژوهش و مؤلفه‌های آن

بر اساس اطلاعات جدول شماره ۳، توزیع نمره‌های آزمودنی‌های مورد مطالعه در متغیر اصلی وضعیت موجود و وضعیت مطلوب برنامه‌درسی آموزش عالی و مؤلفه‌های آن، نشان داده شده‌است. این نمرات بر حسب مورد با استفاده از روش‌های مناسب آمار توصیفی نظیر میانگین، انحراف معیار و شاخص‌های توزیع هم‌چون کجی و کشیدگی، توصیف می‌شوند. از آنجایی که چولگی و کشیدگی متغیر پژوهش و مؤلفه‌های آن از ± 2 کوچکتر است، لذا توزیع این داده‌ها نرمال بوده و نشان‌دهنده مطلوب بودن وضعیت متغیر و مؤلفه‌های آن برای انجام تحلیل‌های پارامتری است.

جدول شماره ۳: نتیجه آزمون نرمال بودن توزیع وضعیت موجود و وضعیت مطلوب متغیر پژوهش و مؤلفه‌های آن

متغیر و مؤلفه‌ها	میانگین	انحراف استاندارد	کجی	کشیدگی
وضعیت موجود اهداف برنامه‌درسی آموزش عالی	۳/۰۹	۰/۹۰	-۰/۱۲	-۰/۶۵
وضعیت موجود محتوای برنامه‌درسی آموزش عالی	۳/۱۹	۰/۸۳	-۰/۱۸	-۰/۴۳
وضعیت موجود فعالیت‌های یاددهی-یادگیری برنامه‌درسی آموزش عالی	۳/۱۷	۰/۸۵	-۰/۲۸	-۰/۵۴
وضعیت موجود روش‌های ارزش‌یابی برنامه‌درسی آموزش عالی	۳/۲۵	۰/۹۳	-۰/۵۱	-۰/۶۰
وضعیت موجود برنامه‌درسی آموزش عالی	۳/۱۸	۰/۸۰	-۰/۳۵	-۰/۶۸
وضعیت مطلوب اهداف برنامه‌درسی آموزش عالی	۴/۲۲	۰/۶۲	-۱/۱۶	۱/۴۳
وضعیت مطلوب محتوای برنامه‌درسی آموزش عالی	۴/۲۷	۰/۶۱	-۱/۱۸	۱/۵۰
وضعیت مطلوب فعالیت‌های یاددهی-یادگیری برنامه‌درسی آموزش عالی	۴/۲۹	۰/۵۷	-۰/۹۸	۰/۳۰
وضعیت مطلوب روش‌های ارزش‌یابی برنامه‌درسی آموزش عالی	۴/۳۶	۰/۶۰	-۱/۶۵	۱/۰۹
وضعیت مطلوب برنامه‌درسی آموزش عالی	۴/۲۸	۰/۵۵	-۱/۲۳	۱/۱۲

سؤال پژوهشی اول: وضع موجود و مطلوب عنصر هدف در برنامه درسی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناسی دانشگاه شهید باهنر کرمان چگونه است؟

با توجه به این که میانگین اهداف برنامه‌درسی آموزش عالی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی در دانشگاه شهید باهنر کرمان ($M = 3/09$)، بزرگتر از میانگین مبنا ($3/00$) است و سطح معناداری آزمون پارامتری t تک نمونه‌ای برابر $p = 0/136$ (بزرگتر از $0/05$) است، می‌توان گفت بین میانگین این متغیر و میانگین مبنا تفاوت معناداری وجود نداشته است. لذا با بیش از ۹۵ درصد اطمینان فرض خلاف رد و فرض صفر مبنی بر این که، اهداف برنامه‌درسی آموزش عالی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی در دانشگاه شهید باهنر کرمان در حد مطلوب نیست، تأیید شد ($P > 0/05$)، $\Delta M = 0/09$ ، $t_{(235)} = 1/49$). همچنین جهت بررسی وضعیت مطلوب، با توجه به این که میانگین وضعیت مطلوب اهداف برنامه‌درسی آموزش عالی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی در دانشگاه شهید باهنر کرمان ($M = 4/22$)، بزرگتر از میانگین مبنا ($3/00$) است و سطح معناداری آزمون پارامتری t تک نمونه‌ای برابر $p = 0/001$ (کوچکتر از $0/05$) است، می‌توان گفت بین میانگین این متغیر و میانگین مبنا تفاوت معناداری وجود داشته است. لذا با بیش از ۹۹ درصد اطمینان فرض صفر رد و فرض خلاف مبنی بر این که، وضعیت مطلوب اهداف برنامه‌درسی آموزش عالی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی در دانشگاه شهید باهنر کرمان در حد مطلوب است، تأیید شد ($P < 0/05$)، $\Delta M = 1/22$ ، $t_{(235)} = 30/30$ (جدول ۴).

جدول شماره ۴: نتایج آزمون t تک نمونه‌ای جهت تعیین وضعیت موجود عنصر اهداف برنامه‌درسی آموزش عالی

مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناسی در دانشگاه شهید باهنر کرمان

میانگین مبنا = ۳					
مؤلفه	میانگین	مقدار t	درجه آزادی	اختلاف میانگین	سطح معناداری
وضعیت موجود اهداف برنامه درسی آموزش عالی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناسی	۳/۰۹	۱/۴۹	۲۳۵	۰/۰۹	۰/۱۳۶
وضعیت مطلوب اهداف برنامه درسی آموزش عالی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناسی	۴/۲۲	۵۶۳۰۳۰	۲۳۵	۱/۲۲	۰/۰۰۱

به‌منظور اولویت‌بندی و شناسایی زیرمؤلفه‌هایی که بیشترین نقش را به عنوان اهداف برنامه‌درسی آموزش عالی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی در دانشگاه شهید باهنر کرمان داشته‌اند از آزمون فریدمن استفاده گردید که نتایج آن در جدول ۵ آمده‌است. نتایج آزمون فریدمن (جدول ۵) نشان داد که کای دو مشاهده شده ($106/11$) با سطح معناداری ($p = 0/001 < 0/05$) در سطح اطمینان $0/99$ معنادار است. به عبارتی بین الویت‌های وضعیت موجود اهداف برنامه‌درسی آموزش عالی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی در دانشگاه شهید باهنر کرمان با توجه به میانگین‌های رتبه‌ای تفاوت معناداری مشاهده می‌شود. همچنین برای اولویت‌بندی و شناسایی مؤلفه‌های وضعیت مطلوب عنصر اهداف برنامه‌درسی آموزش عالی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی، نتایج آزمون نشان داد که کای دو مشاهده شده ($207/21$) با سطح معناداری ($p = 0/001 < 0/05$) در سطح اطمینان $0/99$ معنادار

است. به عبارتی بین الویت‌های وضعیت مطلوب اهداف برنامه‌درسی آموزش عالی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی در دانشگاه شهید باهنر کرمان با توجه به میانگین‌های رتبه‌ای تفاوت معناداری مشاهده می‌شود.

جدول ۵: آزمون فریدمن جهت تعیین رتبه‌بندی وضعیت موجود و مطلوب زیرمؤلفه‌های عنصهدف برنامه‌درسی آموزش عالی مبتنی بر

مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی در دانشگاه شهید باهنر کرمان

الویت‌ها	سطح خطا	سطح معناداری	درجه آزادی	کای‌دو	میانگین رتبه‌ای	زیرمؤلفه‌ها	
الویت دوم	۰/۰۵	۰/۰۰۱	۶	۱۰۶/۱۱	۴/۹۱	۱. توجه به پرورش خلاقیت و تفکر واگرا در تعیین اهداف آموزشی	وضعیت موجود عنصر اهداف آموزشی
الویت سوم					۴/۶۴	۲. توجه به پرورش تفکرانتقادی در تعیین اهداف آموزشی	
الویت اول					۵/۰۶	۳. تناسب اهداف با نیازها وعلايق فراگیران	
الویت پنجم					۴/۰۷	۴. توجه به پرورش قوهی خیال در تعیین اهداف آموزشی	
الویت ششم					۴/۰۲	۵. توجه به پرورش قوه شهود در تعیین اهداف آموزشی	
اولویت چهارم					۴/۱۶	۶. توجه به ارتقای ذائقه زیبایی‌شناسی و زیبایی-آفرینی	
الویت هفتم					۳/۸۶	۷. توجه به اهداف عاطفی	
اولویت اول	۰/۰۵	۰/۰۰۱	۶	۲۰۷/۲۱	۵/۵۱	۱. توجه به پرورش خلاقیت و تفکر واگرا در تعیین اهداف اهداف آموزشی	وضعیت مطلوب عنصر اهداف آموزشی
الویت سوم					۴/۹۶	۲. توجه به پرورش تفکرانتقادی در تعیین اهداف آموزشی	
اولویت دوم					۵/۰۸	۳. تناسب اهداف با نیازها وعلايق فراگیران	
اولویت ششم					۳/۷۹	۴. توجه به پرورش قوهی خیال در تعیین اهداف آموزشی	
اولویت پنجم					۳/۹۹	۵. توجه به پرورش قوه شهود در تعیین اهداف آموزشی	
اولویت چهارم					۴/۲۴	۶. توجه به ارتقای ذائقه زیبایی‌شناسی و زیبایی-آفرینی	
اولویت هفتم					۳/۶۵	۷. توجه به اهداف عاطفی	

طبق نتایج آزمون فریدمن، زیرمؤلفه‌ی «تناسب اهداف با نیازها و علایق فراگیران» با میانگین رتبه‌ای ۵/۰۶ بیشترین میانگین رتبه‌ای را در بین سایر زیرمؤلفه‌ها داشته و الویت اول را دارا می‌باشد و زیرمؤلفه‌ی «توجه به پرورش خلاقیت و تفکر واگرا در تعیین اهداف آموزشی» با میانگین رتبه‌ای ۴/۹۱، الویت دوم، زیرمؤلفه‌ی «توجه به پرورش تفکرانتقادی در تعیین اهداف آموزشی» با میانگین رتبه‌ای ۴/۶۴، الویت سوم، زیرمؤلفه‌ی «توجه به ارتقای ذائقه زیبایی‌شناسی و زیبایی‌آفرینی متربیان» با میانگین رتبه‌ای ۴/۱۶، الویت چهارم و زیرمؤلفه‌ی «توجه به پرورش قوه‌ی خیال در تعیین اهداف آموزشی» با میانگین رتبه‌ای ۴/۰۷، الویت پنجم، زیرمؤلفه‌ی «توجه به پرورش قوه‌ی شهود در تعیین اهداف آموزشی» با میانگین رتبه‌ای ۴/۰۲، الویت ششم و زیرمؤلفه‌ی «توجه به اهداف عاطفی» با میانگین رتبه‌ای ۳/۸۶، الویت هفتم را دارا می‌باشند. همچنین در وضعیت مطلوب زیرمؤلفه‌ی «توجه به پرورش خلاقیت و تفکر واگرا در تعیین اهداف آموزشی» با میانگین رتبه‌ای ۵/۵۱ بیشترین میانگین رتبه‌ای را در بین سایر زیرمؤلفه‌ها داشته و الویت اول را دارا می‌باشد و زیرمؤلفه‌ی «تناسب اهداف با نیازها و علایق فراگیران» با میانگین رتبه‌ای ۵/۰۸، الویت دوم، زیرمؤلفه‌ی «توجه به پرورش تفکرانتقادی در تعیین اهداف آموزشی» با میانگین رتبه‌ای ۴/۹۶، الویت سوم، زیرمؤلفه‌ی «توجه به ارتقای ذائقه زیبایی‌شناسی و زیبایی‌آفرینی متربیان» با میانگین رتبه‌ای ۴/۲۴، الویت چهارم و زیرمؤلفه‌ی «توجه به پرورش قوه‌ی شهود در تعیین اهداف آموزشی» با میانگین رتبه‌ای ۳/۹۹، الویت پنجم، زیرمؤلفه‌ی «توجه به پرورش قوه‌ی خیال در تعیین اهداف آموزشی» با میانگین رتبه‌ای ۳/۷۹، الویت ششم و زیرمؤلفه‌ی «توجه به اهداف عاطفی» با میانگین رتبه‌ای ۳/۶۵، الویت هفتم را دارا می‌باشند.

سؤال پژوهشی دوم: آیا بین وضعیت موجود و وضعیت مطلوب عنصر اهداف برنامه‌درسی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی در دانشگاه شهید باهنر کرمان تفاوت معناداری وجود دارد؟

با وجود فرض نرمال بودن مؤلفه‌ی اهداف برنامه‌درسی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی (جدول ۶)، اما با توجه به عدم برقراری فرض یکسانی واریانس گروه‌ها ($p = 0.001 < 0.05$)، به منظور بررسی این قسمت، از آزمون ناپارامتریک ویل کاکسون استفاده شد. با توجه به سطح معناداری این آزمون فرض صفر با ۹۹ درصد اطمینان، رد و فرضیه خلاف پذیرفته می‌شود. یعنی؛ بین وضعیت موجود و وضعیت مطلوب اهداف برنامه‌درسی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی در دانشگاه شهید باهنر کرمان تفاوت معناداری وجود دارد ($z = -13/18$ ، $p < 0.05$) (جدول ۵).

جدول ۶. آزمون ویل کاکسون جهت مقایسه‌ی عنصر اهداف برنامه‌درسی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی

برحسب وضعیت

مؤلفه	وضعیت	تعداد افراد	میانگین رتبه‌ها	مجموع رتبه‌ها	سطح معناداری آماره لوین	مقدار z	سطح معناداری
اهداف برنامه‌درسی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناسی	موجود	۲۳۶	۸۷/۲۳	۱۱۳۴/۰۰	۰/۰۰۱	-۱۳/۱۸	۰/۰۰۱
	مطلوب	۲۳۶	۱۱۵/۶۳	۲۴۷۴۴/۰۰			

سؤال پژوهشی سوم: وضع موجود و مطلوب عنصر محتوا در برنامه درسی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناسی دانشگاه شهید باهنر کرمان چگونه است؟

با توجه به این که میانگین عنصر محتوای برنامه‌درسی آموزش عالی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی در دانشگاه شهید باهنر کرمان ($M = 3/19$)، بزرگتر از میانگین مبنا ($3/00$) است و سطح معناداری آزمون پارامتری t تک نمونه‌ای برابر $p = 0/001$ (کوچکتر از $0/05$) است، می‌توان گفت بین میانگین این متغیر و میانگین مبنا تفاوت معناداری وجود داشته است. لذا با بیش از ۹۹ درصد اطمینان فرض صفر رد و فرض خلاف مبنی بر این که، محتوای برنامه‌درسی آموزش عالی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی در دانشگاه شهید باهنر کرمان در حد مطلوب است، تأیید شد ($t_{(235)} = 3/53$ ، $\Delta M = 0/19$ ، $P < 0/05$). با توجه به این که میانگین وضعیت مطلوب عنصر محتوای برنامه‌درسی آموزش عالی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی در دانشگاه شهید باهنر کرمان ($M = 4/27$)، بزرگتر از میانگین مبنا ($3/00$) است و سطح معناداری آزمون پارامتری t تک نمونه‌ای برابر $p = 0/001$ (کوچکتر از $0/05$) است، می‌توان گفت بین میانگین این متغیر و میانگین مبنا تفاوت معناداری وجود داشته است. لذا با بیش از ۹۵ درصد اطمینان فرض صفر رد و فرض خلاف مبنی بر این که، وضعیت مطلوب محتوای برنامه‌درسی آموزش عالی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی در دانشگاه شهید باهنر کرمان در حد مطلوب است، تأیید شد ($t_{(235)} = 31/82$ ، $\Delta M = 1/27$ ، $P < 0/05$) (جدول ۶).

جدول ۷. نتایج آزمون t تک نمونه‌ای جهت تعیین وضعیت موجود و مطلوب عنصر محتوای برنامه‌درسی آموزش عالی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی در دانشگاه شهید باهنر کرمان

میانگین مبنا = ۳					
مؤلفه	میانگین	مقدار t	درجه آزادی	اختلاف میانگین	سطح معناداری
وضعیت موجود محتوای برنامه‌درسی آموزش عالی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناسی	۳/۱۵	۳/۵۳	۲۳۵	۰/۱۹	۰/۰۰۱
وضعیت مطلوب محتوای برنامه‌درسی آموزش عالی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناسی	۴/۲۷	۳۱/۸۲	۲۳۵	۱/۲۷	۰/۰۰۱

همچنین به منظور اولویت‌بندی و شناسایی مؤلفه‌هایی که بیشترین نقش را به‌عنوان محتوای برنامه درسی آموزش عالی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی در دانشگاه شهید باهنر کرمان داشته‌اند از آزمون فریدمن استفاده گردید که نتایج آن در جدول ۸ آمده‌است. نتایج آزمون فریدمن (جدول ۷) نشان داد که کای‌دو مشاهده شده ($312/65$) با سطح معناداری ($p = 0/001 < 0/05$) در سطح اطمینان $0/99$ معنادار است. به عبارتی بین الویت‌های وضعیت موجود محتوای برنامه‌درسی آموزش عالی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی در دانشگاه شهید باهنر کرمان با توجه به میانگین‌های رتبه‌ای تفاوت معناداری مشاهده می‌شود. همچنین به‌منظور اولویت‌بندی و شناسایی مؤلفه‌های وضعیت مطلوب عنصر محتوای برنامه‌درسی آموزش عالی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی، نتایج آزمون نشان داد که کای‌دو مشاهده شده ($389/99$) با سطح معناداری ($p = 0/001 < 0/05$) در سطح اطمینان $0/99$ معنادار

است. به عبارتی بین الویت‌های وضعیت مطلوب محتوای برنامه‌درسی آموزش عالی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی در دانشگاه شهید باهنر کرمان با توجه به میانگین‌های رتبه‌ای تفاوت معناداری مشاهده می‌شود.

جدول ۸: نتایج آزمون فریدمن جهت تعیین رتبه‌بندی وضعیت موجود و مطلوب عنصر محتوای برنامه درسی آموزش عالی مبتنی بر

مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی در دانشگاه شهید باهنر کرمان

زیرمؤلفه‌ها		میانگین رتبه‌ای	کای دو	درجه آزادی	سطح معناداری	سطح خطا	اولویت‌ها
وضعیت موجود عنصر محتوای آموزشی	۸. انعطاف‌پذیری محتوا	۵/۲۹	۳۱۲/۶۵	۶	۰/۰۰۱	۰/۰۵	اولویت
	۹. استفاده از محتواهای متنوع و متفاوت	۶/۸۸					اولویت اول
	۱۰. متعادل بودن محتوا ازمنظر توجه به حیطه‌های مختلف یادگیری	۶/۴۳					اولویت دوم
	۱۱. چندرسانه‌ای بودن محتوا	۵/۷۸					اولویت سوم
	۱۲. تلفیق مطالب درس با احساس و عواطف	۴/۴۲					اولویت
	۱۳. استفاده از محتوای متناسب با تجارب کنونی دانشجویان و در ارتباط با زندگی	۵/۲۲					اولویت پنجم
	۱۴. استفاده ازقابلیت‌های رشته‌های هنری جهت غنی‌سازی و ملموس‌سازی محتوا	۴/۳۶					اولویت هفتم
وضعیت مطلوب عنصر محتوای آموزشی	۸. انعطاف‌پذیری محتوا	۴/۷۹	۳۸۹/۹۹	۶	۰/۰۰۱	۰/۰۵	اولویت
	۹. استفاده از محتواهای متنوع و متفاوت	۶/۳۲					اولویت دوم
	۱۰. متعادل بودن محتوا ازمنظر توجه به حیطه‌های مختلف یادگیری	۶/۴۱					اولویت اول
	۱۱. چندرسانه‌ای بودن محتوا	۵/۹۳					اولویت سوم
	۱۲. تلفیق مطالب درس با احساس و عواطف	۳/۶۵					اولویت هفتم
	۱۳. استفاده از محتوای متناسب با تجارب کنونی دانشجویان و در ارتباط با زندگی	۵/۷۴					اولویت چهارم
	۱۴. استفاده ازقابلیت‌های رشته‌های هنری جهت غنی‌سازی و ملموس‌سازی محتوا	۴/۹۲					اولویت پنجم

طبق نتایج این آزمون (جدول ۸) زیرمؤلفه‌ی «استفاده از محتواهای متنوع و متفاوت» با میانگین رتبه‌ای ۶/۸۸ بیشترین میانگین رتبه‌ای را در بین سایر زیرمؤلفه‌ها داشته و الویت اول را دارا می‌باشد و زیرمؤلفه‌ی «متعادل بودن محتوا از منظر توجه به حیطه‌های مختلف یادگیری» با میانگین رتبه‌ای ۶/۴۳، الویت دوم، زیرمؤلفه‌ی «چندرسانه‌ای بودن محتوا» با میانگین رتبه‌ای ۵/۷۸، الویت سوم، زیرمؤلفه‌ی «انعطاف‌پذیری محتوا» با میانگین رتبه‌ای ۵/۲۹، الویت چهارم، زیرمؤلفه‌ی «استفاده از محتوای متناسب با تجارب

کنونی دانشجویان و در ارتباط با زندگی» با میانگین رتبه‌ای ۵/۲۲، الویت پنجم، زیرمؤلفه‌ی «تلفیق مطلب درس با احساس و عواطف» با میانگین رتبه‌ای ۴/۴۲ الویت ششم، زیرمؤلفه‌ی «استفاده از قابلیت‌های رشته‌های هنری جهت غنی‌سازی و ملموس‌سازی محتوا» با میانگین رتبه‌ای ۴/۳۶، الویت هفتم را دارا می‌باشند. همچنین در وضعیت مطلوب زیرمؤلفه‌ی «متعادل بودن محتوا از منظر توجه به حیطه‌های مختلف یادگیری» با میانگین رتبه‌ای ۶/۴۱ بیشترین میانگین رتبه‌ای را در بین سایر زیرمؤلفه‌ها داشته و الویت اول را دارا می‌باشد و زیرمؤلفه‌ی «استفاده از محتواهای متنوع و متفاوت» با میانگین رتبه‌ای ۶/۳۲، الویت دوم، زیرمؤلفه‌ی «چندرسانه‌ای بودن محتوا» با میانگین رتبه‌ای ۵/۹۳، الویت سوم، زیرمؤلفه‌ی «استفاده از محتوای متناسب با تجارب کنونی دانشجویان و در ارتباط با زندگی» با میانگین رتبه‌ای ۵/۷۴، الویت چهارم، زیرمؤلفه‌ی «استفاده از قابلیت‌های رشته‌های هنری جهت غنی‌سازی و ملموس‌سازی محتوا» با میانگین رتبه‌ای ۴/۹۲، الویت پنجم، زیرمؤلفه‌ی «انعطاف‌پذیری محتوا» با میانگین رتبه‌ای ۴/۷۹، الویت ششم و زیرمؤلفه‌ی «تلفیق مطالب درس با احساس و عواطف» با میانگین رتبه‌ای ۳/۶۵، الویت هفتم را دارا می‌باشند.

سؤال پژوهشی چهارم: آیا بین وضعیت موجود و وضعیت مطلوب عنصر محتوای برنامه‌درسی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی در دانشگاه شهید باهنر کرمان تفاوت معناداری وجود دارد؟

با وجود فرض نرمال بودن مؤلفه‌ی محتوای برنامه‌درسی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی (جدول ۳)، اما با توجه به عدم برقراری فرض یکسانی واریانس گروه‌ها ($p = 0.001 < 0.05$)، به منظور بررسی این قسمت، از آزمون ناپارامتریک ویل کاکسون استفاده شد. با توجه به سطح معناداری این آزمون فرض صفر با ۹۹ درصد اطمینان، رد و فرضیه خلاف پذیرفته می‌شود. یعنی؛ بین وضعیت موجود و وضعیت مطلوب محتوای برنامه‌درسی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی در دانشگاه شهید باهنر کرمان تفاوت معناداری وجود دارد ($z = -12.43$, $p < 0.05$) (جدول ۸).

جدول ۹: آزمون ویل کاکسون جهت مقایسه‌ی عنصر محتوای برنامه‌درسی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی

بر حسب وضعیت

مؤلفه	وضعیت	تعداد افراد	میانگین رتبه‌ها	مجموع رتبه‌ها	سطح معناداری آماره لوین	مقدار z	سطح معناداری
محتوای برنامه‌درسی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی	موجود	۲۳۶	۷۷/۹۴	۷۰۱/۵۰	۰/۰۰۱	-۱۲/۴۳	۰/۰۰۱
	مطلوب	۲۳۶	۱۱۶/۵۲	۲۵۶۳۳/۵۰			

سؤال پژوهشی پنجم: وضع موجود و مطلوب عنصر فعالیت‌های یاددهی - یادگیری در برنامه‌درسی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی دانشگاه شهید باهنر کرمان چگونه است؟

با توجه به این که میانگین عنصر فعالیت‌های یاددهی - یادگیری برنامه‌درسی آموزش عالی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی در دانشگاه شهید باهنر کرمان ($M = 3.17$)، بزرگتر از میانگین مبنا (3.00) است و سطح معناداری آزمون پارامتری t تک نمونه‌ای برابر $p = 0.001$ (کوچکتر از 0.05) است، می‌توان گفت بین میانگین این متغیر و میانگین مبنا تفاوت معناداری وجود داشته است. لذا با بیش از ۹۹ درصد اطمینان فرض صفر رد و فرض خلاف مبنی بر این که، فعالیت‌های یاددهی - یادگیری برنامه‌درسی آموزش عالی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی در دانشگاه شهید باهنر کرمان در حد مطلوب است، تأیید شد ($\Delta M = 0.17$, $p < 0.05$). همچنین با توجه به این که میانگین وضعیت مطلوب عنصر فعالیت‌های یاددهی - یادگیری برنامه‌درسی آموزش

عالی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی در دانشگاه شهید باهنر کرمان ($M = 4/29$)، بزرگتر از میانگین مبنا ($3/00$) است و سطح معناداری آزمون پارامتری t تک نمونه‌ای برابر $p = 0/001$ (کوچکتر از $0/05$) است، می‌توان گفت بین میانگین این متغیر و میانگین مبنا تفاوت معناداری وجود داشته است. لذا با بیش از ۹۵ درصد اطمینان فرض صفر رد و فرض خلاف مبنی بر این که، وضعیت مطلوب فعالیت‌های یاددهی- یادگیری برنامه‌درسی آموزش عالی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی در دانشگاه شهید باهنر کرمان در حد مطلوب است، تأیید شد ($P < 0/05$ ، $\Delta M = 1/29$ ، $t_{(235)} = 34/80$) (جدول ۱۰).

جدول ۱۰: نتایج آزمون میانگین t تک نمونه‌ای جهت تعیین وضعیت موجود و مطلوب عنصر فعالیت‌های یاددهی- یادگیری برنامه‌درسی آموزش عالی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی در دانشگاه شهید باهنر کرمان

میانگین مبنا = ۳					
مؤلفه	میانگین	مقدار t	درجه آزادی	اختلاف میانگین	سطح معناداری
وضعیت موجود فعالیت‌های یاددهی- یادگیری برنامه درسی آموزش عالی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی	۳/۱۷	۳/۰۱	۲۳۵	۰/۱۹	۰/۰۰۳
وضعیت مطلوب فعالیت‌های یاددهی- یادگیری برنامه درسی آموزش عالی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی	۴/۲۹	۳۴/۸۰	۲۳۵	۱/۲۹	۰/۰۰۱

به‌منظور اولویت‌بندی و شناسایی مؤلفه‌هایی که بیشترین نقش را به‌عنوان فعالیت‌های یاددهی-یادگیری برنامه‌درسی آموزش عالی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی در دانشگاه شهید باهنر کرمان داشته‌اند از آزمون فریدمن استفاده‌گردید که نتایج آن در جدول ۱۱ آمده‌است. نتایج آزمون فریدمن (جدول ۱۰) نشان‌داد که‌کای دو مشاهده شده ($388/74$) با سطح معناداری ($0/05 < p = 0/001$) در سطح اطمینان $0/99$ معنادار است. به عبارتی بین الویت‌های وضعیت موجود فعالیت‌های یاددهی- یادگیری برنامه‌درسی آموزش عالی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی در دانشگاه شهید باهنر کرمان با توجه به میانگین‌های رتبه‌ای تفاوت معناداری مشاهده می‌شود. همچنین به‌منظور اولویت‌بندی و شناسایی مؤلفه‌های وضعیت مطلوب عنصر فعالیت‌های یاددهی- یادگیری برنامه‌درسی آموزش عالی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی، نتایج آزمون نشان داد که کای دو مشاهده شده ($357/18$) با سطح معناداری ($0/05 < p = 0/001$) در سطح اطمینان $0/99$ معنادار است. به عبارتی بین الویت‌های وضعیت مطلوب فعالیت‌های یاددهی- یادگیری برنامه‌درسی آموزش عالی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی در دانشگاه شهید باهنر کرمان با توجه به میانگین‌های رتبه‌ای تفاوت معناداری مشاهده می‌شود.

جدول ۱۱: نتایج آزمون فریدمن جهت تعیین رتبه‌بندی وضعیت موجود عنصر فعالیت‌های یاددهی- یادگیری برنامه‌درسی آموزش عالی

مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی در دانشگاه شهید باهنر کرمان

زیر مؤلفه‌ها		میانگین رتبه‌ای	کای دو	درجه آزادی	سطح معناداری	سطح خطا	اولویت‌ها
۱۵. توجه به تفاوت‌های فردی یادگیرندگان	۴/۸۹	۳۸۸/۷۴	۸	۰/۰۰۱	۰/۰۵		اولویت سوم
	۵/۶۹						اولویت دوم
۱۶. تقویت تفکرواگرا و خلاقیت در دانشجویان							

زیرمؤلفه‌ها		میانگین رتبه‌ای	کای دو	درجه آزادی	سطح معناداری	سطح خطا	اولویت‌ها
وضعیت مطلوب عنصر فعالیت‌های یاددهی - یادگیری	۱۷. به‌کارگیری مضامین ملموس، جهت تأثیرگذاری بیش‌تر بر فراگیران	۶/۹۴	۳۵۷/۱۸	۸	۰/۰۰۱	۰/۰۵	اولویت اول
	۱۸. رشد و پرورش احساسات و تمایلات درونی	۴/۳۸					اولویت چهارم
	۱۹. تولید اثر هنری در زمینه یادگیری مؤلفه‌های زیبایی - شناختی	۲/۰۵					اولویت نهم
	۲۰. استفاده از روش‌های کارگاهی و پروژه‌ای	۳/۲۸					اولویت ششم
	۲۱. آگاهی استادان از زیبایی‌شناختی در تدریس	۲/۶۲					اولویت هشتم
	۲۲. استفاده از روش‌های مبتنی بر تجربه و فعالیت در تدریس	۳/۷۹					اولویت پنجم
	۲۳. استفاده از بارش فکری در تدریس	۳/۲۶					اولویت هفتم
وضعیت مطلوب عنصر فعالیت‌های یاددهی - یادگیری	۱۵. توجه به تفاوت‌های فردی یادگیرندگان	۵/۱۶	۳۵۷/۱۸	۸	۰/۰۰۱	۰/۰۵	اولویت سوم
	۱۶. تقویت تفکر واگرا و خلاقیت در دانشجویان	۶/۳۶					اولویت اول
	۱۷. به‌کارگیری مضامین ملموس، جهت تأثیرگذاری بیش‌تر بر فراگیران	۶/۳۵					اولویت دوم
	۱۸. رشد و پرورش احساسات و تمایلات درونی	۴/۱۵					اولویت چهارم
	۱۹. تولید اثر هنری در زمینه یادگیری مؤلفه‌های زیبایی - شناختی	۲/۳۳					اولویت نهم
	۲۰. استفاده از روش‌های کارگاهی و پروژه‌ای	۳/۲۶					اولویت ششم
	۲۱. آگاهی استادان از زیبایی‌شناختی در تدریس	۲/۹۰					اولویت هشتم
	۲۲. استفاده از روش‌های مبتنی بر تجربه و فعالیت در تدریس	۳/۴۴					اولویت پنجم
	۲۳. استفاده از بارش فکری در تدریس	۳/۱۷					اولویت هفتم

طبق نتایج این آزمون (جدول ۱۱) زیرمؤلفه‌ی «به‌کارگیری مضامین ملموس، جهت تأثیرگذاری بیش‌تر بر فراگیران با میانگین رتبه‌ای ۶/۹۴ بیشترین میانگین رتبه‌ای را در بین سایر مؤلفه‌ها داشته و الویت اول را دارا می‌باشد و زیرمؤلفه‌ی تقویت تفکر واگرا و خلاقیت در دانشجویان با میانگین رتبه‌ای ۵/۶۹، الویت دوم، زیرمؤلفه‌ی توجه به تفاوت‌های فردی یادگیرندگان با میانگین رتبه‌ای ۴/۸۹، الویت سوم، زیرمؤلفه‌ی رشد و پرورش احساسات و تمایلات درونی با میانگین رتبه‌ای ۴/۳۸، الویت چهارم، زیرمؤلفه‌ی استفاده از روش‌های مبتنی بر تجربه و فعالیت در تدریس با میانگین رتبه‌ای ۳/۷۹، الویت پنجم، زیرمؤلفه‌ی استفاده از روش‌های کارگاهی و پروژه‌ای با میانگین رتبه‌ای ۳/۲۸، الویت ششم، زیرمؤلفه‌ی استفاده از بارش فکری در تدریس با میانگین رتبه‌ای ۳/۲۶، الویت هفتم، زیرمؤلفه‌ی آگاهی استادان از زیبایی‌شناختی در تدریس با میانگین رتبه‌ای ۲/۲۶، الویت هشتم و زیرمؤلفه‌ی تولید اثر هنری در زمینه یادگیری مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی با میانگین رتبه‌ای ۲/۰۵، الویت نهم را دارا می‌باشند. همچنین در وضعیت مطلوب زیرمؤلفه‌ی «زیرمؤلفه‌ی تقویت تفکر واگرا و خلاقیت در دانشجویان با میانگین رتبه‌ای ۶/۳۶ بیشترین میانگین رتبه‌ای را در بین سایر مؤلفه‌ها داشته و الویت اول را دارا می‌باشد و زیرمؤلفه‌ی به‌کارگیری مضامین ملموس، جهت تأثیرگذاری بیش‌تر بر فراگیران با میانگین رتبه‌ای ۶/۳۵، الویت دوم، زیرمؤلفه‌ی توجه به تفاوت‌های فردی-یادگیرندگان با میانگین رتبه‌ای ۵/۱۶، الویت سوم، زیرمؤلفه‌ی رشد و پرورش احساسات و تمایلات درونی با میانگین رتبه‌ای ۴/۱۵، الویت چهارم، زیرمؤلفه‌ی استفاده از روش‌های مبتنی بر تجربه و فعالیت در تدریس با میانگین رتبه‌ای ۳/۴۴، الویت پنجم، زیرمؤلفه‌ی استفاده از روش‌های کارگاهی و پروژه‌ای با میانگین رتبه‌ای ۳/۲۶، الویت ششم، زیرمؤلفه‌ی استفاده از بارش فکری در تدریس با میانگین رتبه‌ای ۳/۱۷، الویت هفتم، زیرمؤلفه‌ی آگاهی استادان از زیبایی‌شناختی در تدریس با میانگین رتبه‌ای ۲/۹۰، الویت هشتم و زیرمؤلفه‌ی تولید اثر هنری در زمینه یادگیری مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی با میانگین رتبه‌ای ۲/۳۳، الویت نهم را دارا می‌باشند.

سؤال پژوهشی ششم: آیا بین وضعیت موجود و وضعیت مطلوب عنصر فعالیت‌های یاددهی- یادگیری برنامه‌درسی

مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی در دانشگاه شهید باهنر کرمان تفاوت معناداری وجود دارد؟

با وجود فرض نرمال بودن مؤلفه‌ی فعالیت‌های یاددهی-یادگیری برنامه‌درسی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی (جدول ۳)، اما با توجه به عدم برقراری فرض یکسانی واریانس گروه‌ها ($p = 0.001 < 0.05$)، به منظور بررسی این قسمت، از آزمون ناپارامتریک ویل کاکسون استفاده شد. با توجه به سطح معناداری این آزمون فرض صفر با ۹۹ درصد اطمینان، رد و فرضیه خلاف پذیرفته می‌شود. یعنی؛ بین وضعیت موجود و وضعیت مطلوب فعالیت‌های یاددهی- یادگیری برنامه‌درسی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی در دانشگاه شهید باهنر کرمان تفاوت معناداری وجود دارد ($p < 0.05$ ، $t = -12/45$) (جدول ۱۲).

جدول ۱۲ آزمون ویل کاکسون جهت مقایسه‌ی عنصر فعالیت‌های یاددهی- یادگیری برنامه‌درسی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی بر-

حسب وضعیت

مؤلفه	وضعیت	تعداد افراد	میانگین رتبه‌ها	مجموع رتبه‌ها	سطح معناداری	مقدار Z	سطح معناداری
فعالیت‌های یاددهی- یادگیری برنامه- درسی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی	موجود	۲۳۶	۷۰/۹۵	۷۰۹/۵۰	۰/۰۰۱	-۱۲/۴۵	۰/۰۰۱
	مطلوب	۲۳۵	۱۱۷/۵۳	۲۵۸۵۵/۵۰			

سؤال هفتم: وضع موجود و مطلوب عنصر ارزشیابی در برنامه درسی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی در دانشگاه شهید باهنر کرمان چگونه است ؟

با توجه به این که میانگین عنصر روش‌های ارزشیابی برنامه‌درسی آموزش عالی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی در دانشگاه شهید باهنر کرمان ($M=3/25$)، بزرگتر از میانگین مبنا ($3/00$) است و سطح معناداری آزمون پارامتری t تک نمونه‌ای برابر $p < 0/001$ (کوچکتر از $0/05$) است، می‌توان گفت بین میانگین این متغیر و میانگین مبنا تفاوت معناداری وجود داشته است. لذا با بیش از ۹۵ درصد اطمینان فرض صفر رد و فرض خلاف مبنی بر این که، روش‌های ارزشیابی برنامه‌درسی آموزش عالی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی در دانشگاه شهید باهنر کرمان در حد مطلوب است، تأیید شد ($P < 0/05$ ، $\Delta M = 0/25$ ، $t = 4/14$) (۲۳۵). همچنین با توجه به این که میانگین وضعیت مطلوب عنصر روش‌های ارزشیابی برنامه‌درسی آموزش عالی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی در دانشگاه شهید باهنر کرمان ($M=4/36$)، بزرگتر از میانگین مبنا ($3/00$) است و سطح معناداری آزمون پارامتری t تک نمونه‌ای برابر $p = 0/001$ (کوچکتر از $0/05$) است، می‌توان گفت بین میانگین این متغیر و میانگین مبنا تفاوت معناداری وجود داشته است. لذا با بیش از ۹۵ درصد اطمینان فرض صفر رد و فرض خلاف مبنی بر این که، وضعیت مطلوب روش‌های ارزشیابی برنامه‌درسی آموزش عالی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی در دانشگاه شهید باهنر کرمان در حد مطلوب است، تأیید شد ($P < 0/05$ ، $\Delta M = 1/36$ ، $t = 34/74$) (جدول ۱۳).

جدول ۱۳: نتایج آزمون میانگین t تک نمونه‌ای جهت تعیین وضعیت موجود و مطلوب عنصر روش‌های ارزشیابی برنامه‌درسی آموزش

عالی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی در دانشگاه شهید باهنر کرمان

میانگین مبنا = ۳					
مؤلفه	میانگین	مقدار t	درجه آزادی	اختلاف میانگین	سطح معناداری
وضعیت موجود روش‌های ارزشیابی برنامه‌درسی آموزش عالی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی	۳/۲۵	۴/۱۴	۲۳۵	۰/۲۵	۰/۰۰۱
وضعیت مطلوب روش‌های ارزشیابی برنامه‌درسی آموزش عالی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی	۴/۳۶	۳۴/۷۴	۲۳۵	۱/۳۶	۰/۰۰۱

به منظور اولویت‌بندی و شناسایی مؤلفه‌هایی که بیشترین نقش را به‌عنوان روش‌های ارزشیابی برنامه‌درسی آموزش عالی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی در دانشگاه شهید باهنر کرمان داشته‌اند از آزمون فریدمن استفاده گردید که نتایج آن در جدول ۱۴ آمده است. نتایج آزمون فریدمن (جدول ۱۴) نشان داد که کای دو مشاهده شده ($141/09$) با سطح معناداری ($0/05 < 0/001$) در سطح اطمینان $0/99$ معنادار است. به عبارتی بین الویت‌های وضعیت موجود روش‌های ارزشیابی برنامه‌درسی آموزش عالی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی در دانشگاه شهید باهنر کرمان با توجه به میانگین‌های رتبه‌ای تفاوت معناداری مشاهده می‌شود. همچنین به‌منظور اولویت‌بندی و شناسایی مؤلفه‌های وضعیت مطلوب عنصر روش‌های ارزشیابی برنامه‌درسی آموزش عالی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی، نتایج آزمون نشان داد که کای دو مشاهده شده ($70/73$) با سطح معناداری ($0/05 < 0/001$) در سطح اطمینان $0/99$ معنادار است. به عبارتی بین الویت‌های وضعیت مطلوب روش‌های ارزشیابی برنامه‌درسی آموزش عالی

مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی در دانشگاه شهید باهنر کرمان با توجه به میانگین‌های رتبه‌ای تفاوت معناداری مشاهده می‌شود.

جدول ۱۴: نتایج آزمون فریدمن جهت تعیین رتبه‌بندی وضعیت موجود و مطلوب عنصر روش‌های ارزش‌یابی برنامه‌درسی آموزش عالی

مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی در دانشگاه شهید باهنر کرمان

اولویت‌ها	سطح خطا	سطح معناداری	درجه آزادی	کای دو	میانگین رتبه‌ای	زیرمؤلفه‌ها	
اولویت چهارم	۰/۰۵	۰/۰۰۱	۷	۱۴۱/۰۹	۴/۴۸	۲۴. ارزیابی انعطاف‌پذیر	وضعیت موجود عنصر روش‌های ارزش‌یابی
اولویت					۳/۴۹	۲۵. استفاده از روش‌های خودارزیابی	
اولویت سوم					۴/۷۳	۲۶. استفاده از روش‌های ارزشیابی کیفی	
اولویت					۴/۴۳	۲۷. توجه به عمل‌گرایی در ارزشیابی	
اولویت اول					۵/۲۸	۲۸. توجه به فرایند یادگیری درکنار	
اولویت دوم					۵/۲۳	۲۹. ارائه‌ی بازخورد و راهنمایی به فراگیران	
اولویت ششم					۴/۲۰	۳۰. ارزشیابی برنامه‌درسی مبتنی بر نیازها و علایق فراگیران	
اولویت					۴/۱۵	۳۱. استفاده از خبرگی و نقادی در	
اولویت	۰/۰۵	۰/۰۰۱	۷	۷۰/۷۳	۴/۳۱	۲۴. ارزیابی انعطاف‌پذیر	وضعیت مطلوب عنصر روش‌های ارزش‌یابی
اولویت هشتم					۳/۸۲	۲۵. استفاده از روش‌های خودارزیابی	
اولویت					۴/۴۹	۲۶. استفاده از روش‌های ارزشیابی کیفی	
اولویت					۴/۵۳	۲۷. توجه به عمل‌گرایی در ارزشیابی	
اولویت اول					۵/۰۱	۲۸. توجه به فرایند یادگیری درکنار	
اولویت دوم					۴/۸۸	۲۹. ارائه‌ی بازخورد و راهنمایی به	
اولویت					۴/۳۸	۳۰. ارزشیابی برنامه‌درسی مبتنی بر	
اولویت سوم					۴/۵۸	۳۱. استفاده از خبرگی و نقادی در ارزشیابی	

طبق نتایج این آزمون (جدول ۱۴) زیرمؤلفه‌ی «توجه به فرایند یادگیری درکنار نتیجه ارزشیابی پلانی» با میانگین رتبه‌ای ۵/۲۸ بیشترین میانگین رتبه‌ای را در بین سایر زیرمؤلفه‌ها داشته و الویت اول را دارا می‌باشد و زیرمؤلفه‌ی «ارائه‌ی بازخورد و راهنمایی به فراگیران» با میانگین رتبه‌ای ۵/۲۳، الویت دوم، زیرمؤلفه‌ی «استفاده از روش‌های ارزشیابی کیفی» با میانگین رتبه‌ای ۴/۷۳، الویت سوم، زیرمؤلفه‌ی «ارزیابی انعطاف‌پذیر» با میانگین رتبه‌ای ۴/۴۸، الویت چهارم، زیرمؤلفه‌ی «توجه به عمل‌گرایی در

ارزشیابی» با میانگین رتبه‌ای ۴/۴۳، الویت پنجم، زیرمؤلفه‌ی «ارزشیابی برنامه‌درسی مبتنی بر نیازها و علایق فراگیران» با میانگین رتبه‌ای ۴/۲۰، الویت ششم، زیرمؤلفه‌ی «استفاده از خبرگی و نقادی در ارزشیابی» با میانگین رتبه‌ای ۴/۱۵، الویت هفتم و زیرمؤلفه‌ی «استفاده از روش‌های خودارزیابی» با میانگین رتبه‌ای ۳/۴۹، الویت هشتم را دارا می‌باشند. همچنین در وضعیت مطلوب زیرمؤلفه‌ی «توجه به فرایند یادگیری در کنار نتیجه ارزشیابی پایانی» با میانگین رتبه‌ای ۵/۰۱ بیشترین میانگین رتبه‌ای را در بین سایر زیرمؤلفه‌ها داشته و الویت اول را دارا می‌باشد و زیرمؤلفه‌ی «ارائه‌ی بازخورد و راهنمایی به فراگیران» با میانگین رتبه‌ای ۴/۸۸، الویت دوم، زیرمؤلفه‌ی «استفاده از خبرگی و نقادی در ارزشیابی» با میانگین رتبه‌ای ۴/۵۸، الویت سوم، زیرمؤلفه‌ی «توجه به عمل‌گرایی در ارزشیابی» با میانگین رتبه‌ای ۴/۵۳، الویت چهارم، زیرمؤلفه‌ی «استفاده از روش‌های ارزشیابی کیفی» با میانگین رتبه‌ای ۴/۴۹، الویت پنجم و زیرمؤلفه‌ی «ارزشیابی برنامه درسی مبتنی بر نیازها و علایق فراگیران» با میانگین رتبه‌ای ۴/۳۸، الویت ششم، زیرمؤلفه‌ی «ارزیابی انعطاف‌پذیر» با میانگین رتبه‌ای ۴/۳۱، الویت هفتم و زیرمؤلفه‌ی «استفاده از روش‌های خودارزیابی» با میانگین رتبه‌ای ۳/۸۲، الویت هشتم را دارا می‌باشند.

سؤال پژوهشی هشتم: آیا بین وضعیت موجود و وضعیت مطلوب عنصر روش‌های ارزشیابی برنامه‌درسی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی در دانشگاه شهید باهنر کرمان تفاوت معناداری وجود دارد؟

با وجود فرض نرمال بودن مؤلفه‌ی عنصر روش‌های ارزشیابی برنامه‌درسی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی (جدول ۳)، اما با توجه به عدم برقراری فرض یکسانی واریانس گروه‌ها ($p = 0.001 < 0.05$)، به منظور بررسی این قسمت، از آزمون ناپارامتریک ویل کاکسون استفاده شد. با توجه به سطح معناداری این آزمون فرض صفر با ۹۹ درصد اطمینان، رد و فرضیه خلاف پذیرفته می‌شود. یعنی؛ بین وضعیت موجود و وضعیت مطلوب روش‌های ارزشیابی برنامه‌درسی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی در دانشگاه شهید باهنر کرمان تفاوت معناداری وجود دارد ($p < 0.05$ ، $Z = -12.26$) (جدول ۱۵).

جدول ۱۵: آزمون ویل کاکسون جهت مقایسه‌ی عنصر روش‌های ارزشیابی برنامه‌درسی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی برحسب

وضعیت

مؤلفه	وضعیت	تعداد افراد	میانگین رتبه‌ها	مجموع رتبه‌ها	سطح معناداری	مقدار Z	سطح معناداری
روش‌های ارزشیابی برنامه‌درسی مبتنی بر مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی	موجود	۲۳۶	۱۱۷/۱۷	۷۹۷/۰۰	۰/۰۰۱	-۱۲/۲۶	۰/۰۰۱
	مطلوب	۲۳۶	۱۱۲/۳۷	۲۶۶۹۸/۰۰			

بحث و نتیجه‌گیری

از آنجا که آموزش عالی یکی از مهم‌ترین خاستگاه‌های تسهیم دانش است و هرکشوری با داشتن نظام آموزش عالی مؤثر و کارآمد می‌تواند در ابعاد مختلف سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی گام‌های مؤثری بردارد و زمینه‌های توسعه پایدار کشور را فراهم کند و از سوی دیگر در نظام‌های آموزشی حفظ استانداردهای بالای آموزشی درگرو قراردادن هنر و زیبایی در مرکز و به عنوان هسته اصلی نظام آموزشی است پس زیبایی‌شناسی به عنوان یکی از ضروریاتی است که نیاز است در برنامه‌درسی آموزش عالی وارد شود زیرا موتور پیشران اقتصاد هرکشوری نظام آموزش عالی او می‌باشد و حیاتی است افرادی که پس از طی این دوره وارد فضای اجتماع می‌شوند افرادی با ذهن‌های خلاق، نوآور و مبتکر باشند البته نقش اساتید در این فضا بسیار مهم است که دانش و

نگرش زیبایی‌شناسانه داشته باشند و بتوانند تأثیر بسزایی روی فراگیران داشته باشند و با توجه به نقشی که این مهم در بعد هدف، محتوا، فعالیت‌های یاددهی و یادگیری و ارزشیابی، ایفا می‌کند نیاز است تا در طراحی برنامه‌درسی مورد توجه برنامه‌ریزان، اساتید و تمام کسانی که نقشی در آموزش دارند قرار بگیرد. از این رو بررسی وضعیت موجود و مطلوب برنامه‌درسی براساس مؤلفه‌های زیبایی‌شناسی می‌تواند نشان‌گر و راهکار مناسبی برای بهبود ارتقاء سطح آموزش عالی در اختیار بگذارد. پژوهش حاضر نیز با سنجش نظرات اساتید دانشگاه شهید باهنر کرمان درمورد میزان بهره‌مندی عناصر برنامه‌درسی از مؤلفه‌های زیبایی‌شناسی، در راستای چنین هدفی انجام گردید. در بخش بحث و نتیجه‌گیری نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌های پژوهش در ارتباط با هر یک از عناصر اهداف، محتوا، فعالیت‌های یاددهی-یادگیری و روش‌های ارزشیابی بررسی شده‌است.

۱- اهداف: در مجموع یافته‌های مطالعه حاضر در خصوص چگونگی اهداف برنامه‌درسی بر اساس مؤلفه‌های زیبایی‌شناسی در آموزش عالی نشان داد که اعضای هیأت علمی ویژگی‌هایی را برای تعیین اهداف آموزشی ضروری می‌دانند که این ویژگی‌ها عبارتند از: تناسب اهداف با نیازها و علایق فراگیران، توجه به پرورش خلاقیت و تفکر واگرا، توجه به پرورش تفکر انتقادی، توجه به ارتقای ذائقه زیبایی‌شناسی و زیبایی‌آفرینی متربیان، توجه به پرورش قوهی خیال، توجه به پرورش قوه شهود، توجه به اهداف عاطفی. در وضعیت مطلوب نیز، توجه به پرورش خلاقیت و تفکر واگرا در تعیین اهداف بیشترین میانگین رتبه‌ای را در بین سایر زیرمؤلفه‌ها داشته و الویت اول را دارا می‌باشد و مؤلفه توجه به اهداف عاطفی دارای میزان اهمیت کمتری نسبت به سایر مؤلفه‌ها می‌باشد. نتایج این پژوهش با نتایج پژوهش Mehrmohammadi (2011) در خصوص پرورش تخیل همسواست. تخیل را باید معرف ظرفیت فاصله گرفتن از واقعیت یا قابلیت دیدن حقایق و معانی فراتر از واقعیت‌های محسوس و ملموس دانست، نه عدم توان تمیز میان امر واقعی و غیر واقعی که در این صورت یک بیماری و ناتوانی شناخته می‌شود. همچنین این یافته‌ها با نتایج مطالعه Ardeshtiri et al (2023)، همسواست. براساس این مطالعه، هدف براساس مؤلفه‌های زیبایی‌شناسی شامل: پرورش تخیل، خلاقیت، پرورش قوهی شهود، پرورش تفکر انتقادی، توجه ویژه به اهداف عاطفی می‌باشد.

۲- محتوا: در مجموع یافته‌های مطالعه حاضر در خصوص چگونگی محتوای برنامه‌درسی بر اساس مؤلفه‌های زیبایی‌شناسی در آموزش عالی نشان داد که اعضای هیأت علمی ویژگی‌هایی را، برای این منظور ضروری می‌دانند که این ویژگی‌ها عبارتند از: استفاده از محتواهای متنوع و متفاوت، متعادل بودن محتوا از منظر توجه به حیطه‌های مختلف یادگیری، چندرسانه‌ای بودن محتوا، انعطاف‌پذیری محتوا، استفاده از محتوای متناسب با تجارب کنونی دانشجویان و در ارتباط با زندگی، تلفیق مطالب درس با احساس و عواطف، استفاده از قابلیت‌های رشته‌های هنری جهت غنی‌سازی و ملموس‌سازی محتوا.

این یافته‌ها با نتایج مطالعه، Baghdadadi (2019)، Parvizi et al (2022)، Zahiri et al (2021)، همسواست که محتوا باید متناسب با تجارب کنونی دانشجویان و در ارتباط با زندگی فراگیران باشد و از محتوای متنوع استفاده کند، زیرا برنامه‌درسی در پی آن است که شرایط، موقعیت وسایل مورد نیاز را برای فراگیران متناسب با شرایط فعلی و نیازهای مشخص آنان فراهم سازد و محتوا باید متناسب با تجارب گذشته یادگیرنده و در ارتباط با زندگی او باشد تا فراگیر از یادگرفتن محتوا احساس لذت داشته باشد.

۳- فعالیت‌های یاددهی-یادگیری: در مجموع یافته‌های مطالعه حاضر در خصوص چگونگی فعالیت‌های یاددهی و یادگیری برنامه‌درسی بر اساس مؤلفه‌های زیبایی‌شناسی در آموزش عالی نشان داد که اعضای هیأت علمی ویژگی‌هایی را، برای این منظور ضروری می‌دانند که این ویژگی‌ها عبارتند از: به‌کارگیری مضامین ملموس جهت تأثیرگذاری بیش‌تر بر فراگیران، تقویت تفکر واگرا و خلاقیت در دانشجویان، توجه به تفاوت‌های فردی یادگیرندگان، رشد و پرورش احساسات و تمایلات درونی، استفاده از روش‌های

مبتنی بر تجربه و فعالیت در تدریس، استفاده از روش‌های کارگاهی و پروژه‌ای، استفاده از بارش فکری در تدریس، آگاهی استادان از زیبایی‌شناختی در تدریس، تولید اثر هنری در زمینه یادگیری مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی.

در خصوص ویژگی استفاده از روش‌های کارگاهی و پروژه‌ای، نتایج این پژوهش با نتایج پژوهش Baghdadi (2019) و Mehrmohammadi (2011)، همسواست. در این شیوه‌ی تدریس مسئله‌ای به فراگیر داده می‌شود و یا خودشان مسئله‌ای کشف نمایند سپس به دنبال حل آن برمی‌آیند از مزایای این روش فراهم کردن رضایت درونی در یادگیرنده است.

۴- روش‌های ارزشیابی: در مجموع یافته‌های مطالعه حاضر در خصوص چگونگی ارزشیابی برنامه‌درسی بر اساس مؤلفه‌های زیبایی‌شناسی در آموزش عالی نشان داد که اعضای هیأت علمی ویژگی‌هایی را، برای این منظور ضروری می‌دانند که این ویژگی‌ها عبارتند از: توجه به فرایند یادگیری در کنار نتیجه ارزشیابی پایانی، ارائه‌ی بازخورد و راهنمایی به فراگیران، استفاده از روش‌های ارزشیابی کیفی، ارزیابی انعطاف‌پذیر، توجه به عمل‌گرایی در ارزشیابی، ارزشیابی برنامه درسی مبتنی بر نیازها و علایق فراگیران، استفاده از خبرگی و نقادی در ارزشیابی، استفاده از روش‌های خودارزیابی.

در رویکرد ارزشیابی زیبایی‌شناسانه، ارزشیابی محدود به امتحان نیست و متوجه تمامی فعالیت‌ها و عملکرد فراگیر می‌باشد در این راستا از ارزیابی کیفی، ارزشیابی عملگرا، ارائه بازخورد استفاده می‌شود که با نتایج پژوهش‌های Mehrmohammadi (2011)، Norouzi & Mottaqi (2009)، Ardeshiri et al (2023)، همسویی دارد.

در نهایت با توجه به نتایج پژوهش پیشنهاد می‌شود سیاست‌گذاران، برنامه‌ریزان و طراحان درسی و مجریان برنامه‌درسی آموزش عالی: ۱) در تعیین اهداف آموزشی به مواردی از قبیل تناسب اهداف با نیازها و علایق فراگیران، توجه به پرورش خلاقیت و تفکر واگرا، پرورش تفکر انتقادی، ارتقای ذائقه زیبایی‌شناسی و زیبایی‌آفرینی متربیان، پرورش قوه‌ی خیال، پرورش قوه شهود و توجه به اهداف عاطفی، در تعیین اهداف آموزشی توجه جدی شود. ۲) در تعیین محتوای برنامه‌درسی به ویژگی‌هایی مانند محتوای متنوع و متفاوت، متعادل بودن محتوا از منظر توجه به حیطه‌های مختلف یادگیری، چندرسانه‌ای بودن محتوا، انعطاف‌پذیری محتوا، استفاده از محتوای متناسب با تجارب کنونی دانشجویان و در ارتباط با زندگی، تلفیق مطالب درس با احساس و عواطف، استفاده از قابلیت‌های رشته‌های هنری جهت غنی‌سازی و ملموس‌سازی محتوا توجه کنند. ۳) در تعیین فعالیت‌های یاددهی- یادگیری برنامه‌درسی مواردی شامل به‌کارگیری مضامین ملموس، جهت تأثیرگذاری بیش‌تر بر فراگیران، تقویت تفکر واگرا و خلاقیت در دانشجویان، توجه به تفاوت‌های فردی یادگیرندگان، رشد و پرورش احساسات و تمایلات درونی، استفاده از روش‌های مبتنی بر تجربه و فعالیت در تدریس، استفاده از روش‌های کارگاهی و پروژه‌ای، استفاده از بارش فکری در تدریس، آگاهی استادان از زیبایی‌شناختی در تدریس، تولید اثر هنری در زمینه یادگیری مؤلفه‌های زیبایی‌شناختی را در نظر بگیرند. ۴) در تعیین روش‌های ارزشیابی مواردی از قبیل توجه به فرایند یادگیری در کنار نتیجه ارزشیابی پایانی، ارائه‌ی بازخورد و راهنمایی به فراگیران، استفاده از روش‌های ارزشیابی کیفی، ارزیابی انعطاف‌پذیر، توجه به عمل‌گرایی در ارزشیابی، ارزشیابی برنامه درسی مبتنی بر نیازها و علایق فراگیران، استفاده از خبرگی و نقادی در ارزشیابی، استفاده از روش‌های خودارزیابی در نظر گرفته شود.

Referenc

- Abasi, Z., Maleki, H., Beheshti, S. (2019). A Grounded-Theory based Design of a Moral Education Model in Higher Education based on the teachings of the Holy Quran and from the Perspective of Almizan Interpretationz based on the Grounded Theory. *Journal New Thoughts on Education* year, 15(2),99-122. {in Persian}
- Adib Manesh, M.,(2017). explanation of the dimensions of the elements of the spiritual curriculum in order to study the capability of its performance in the perspective of teachers from the perspective of teachers. doctoral dissertation, Faculty of Educational Sciences, University of Isfahan. {in Persian}
- Ardehshiri, M ., Faghihi, A., Mohammadi Naini, M. (2023). Designing a model of integration of curriculum components and aesthetic education in higher education. *Quarterly Journal of Research in School and Virtual Learning*, 10(3).{in Persian}
- Baghdadi, Z. (2019). Investigating the role of art-based curriculum on academic motivation of students at the Faculty of Educational Sciences and Psychology of Shahid Beheshti University with the mediating role of teaching style of faculty members. *Faculty of Educational Sciences and Psychology, Shahid Beheshti University*.{in Persian}
- Baradaran, M., Masoudizadeh, F., Savari, M.,(2021). Analyzing the challenges in the higher education system of Khuzestan Province (Case Study: Higher Education Centers of Agriculture and Natural Resources). *Journal of Agricultural Extension and Education Research*,14(1),64-49. {in Persian}
- Barton, G., Le, A.H. (2022). A survey of middle years students' perceptions of aesthetic literacies, their importance and inclusion in curriculum and the workforce. *Australian Journal of Language and Literacy*,45 (1), 71-84.
- Cao, [C. \(2022\)](#). Discussion on the Current Situation and Countermeasures of Students' Aesthetic Education in Higher Vocational Colleges .*International Journal of Social Science and Education Research*, 5(2),97-102.
- Chen,[Y.T.](#) (2020).An investigation of young children's science and aesthetic learning through a science aesthetic thematic curriculum: A mixed-methods study. *Australasian Journal of Early Childhood* ,45(2).
- Denac, O. (2014). The significance and role of aesthetic education in schooling. *Creative Education*, 5(9): 1714-1719
- Gao, C.(2023). Innovative Approaches to College Students' Aesthetic Education in the New Era. *Frontiers in Educational Research*, 6(5), 95-99.
- Jian ,L., LayKee, Ch. (2024). Aesthetic Education and Personality Cultivation Among College Students. *International Journal of Advanced Research in Education and Society*,6(2), 443-453.
- Kazemi, S. (2019). The effect of aesthetics teaching method on academic achievement in experimental sciences, *Quarterly Journal of Educational Leadership and Management*, 13(1). {in Persian}
- Ma, Z., Sukpascharoen ,Kh. (2023). Research and Exploration on the Development System of Aesthetic Education in Higher Vocational Colleges in Fujian Province—Taking the Major of Aesthetic Education in Xiamen a College as an Example. *Frontiers in Educational Research*) Vol. 6, Issue 7: 54-62.
- Mehrjoo, N., Noorian, M., Norouzi, D., Abaei Koopaei, M. (2021). Model of value and skill consequences of aesthetics education, *Iranian Curriculum Studies* No. 60. {in Persian}

- Mehrmohammadi, M. (2011). Explaining the aesthetic turn in education: lessons for young and old to improve the quality of education inspired by the world of art, Quarterly Journal of Education and Training, No. 105, 34-11. {in Persian}
- Mousavi, S., Nili, M., Nasr, A., Masoud, M.(2015). Explaining innovation indicators in the goals of art curriculums and examining their application. Bi-Quarterly Journal of Higher Education Curriculum Studies,6(11),85-120.{in Persian}
- Nadimi, H. (2014). Conceptual model of curriculum based on aesthetic approach. Doctoral thesis in curriculum planning, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Shahid Beheshti University. {in Persian}
- Norouzi ,R.A., Mottaqi, Z .(2009). Aesthetics from the perspective of Allama Jafari and its educational consequences, Shiite Women, Year 6 , No. 21. {in Persian}
- Parvizi, A., Zamani, S.S., Adibmanesh, M. (2022). Design and explanation of the curriculum model for aesthetics education at Farhangian University, Educational and School Studies, 11 (3).{in Persian}
- Rodloytuk, P. (2022). Inter-disciplinary Approaches to Studying Aesthetics in Arts and Cultures. Nimitmai Review Journal, 5(2), 28–42.
- Shafiei Sarvestani, M., Mirghaffari, F., Keshtkar, F., Pakbaz, Z., Hajizadeh, M., Azarpeykan, B.(2024). Designing a policy framework for technological curriculum in the higher education system: a meta-synthesis approach.Bi-Quarterly Journal of Higher Education Curriculum Studies,15(29),217-246.{in Persian}
- Süzen, H. N. (2020). Art and aesthetics in higher education. European Journal of Education Studies, 7(6).
- Valizadeh, S., Sharifzadeh, M.R., Davoodi Roknabadi, A. (2023). The effect of artistic aesthetics based on creative expression on the teaching and learning process. Sociology of Education, 8 (2).{in Persian}
- Wang, [X.H.](#) (2022). Construction of College Aesthetic Education Quality Improvement Model under Big Data Network. Wireless Communications and Mobile Computing,1-10.
- Xin, J. (2020). Development Status of College Aesthetic Education and Corresponding.
- Zahiri, F., Safari, M ., Goodarzi, H., Bayani, A.A . (2021). Design and validation of the four elements of the curriculum model based on aesthetics and art components in the second secondary school, Sociology of Education, 9 (1).{in Persian}